Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьл 1923 шера дешз ● ШИНАРА, 4 АВГУСТ, 1981 ШУ. ● № 93 (6383). ● Мах 2 кап.

СОМИЙ БЕШАМАШКА

ТЕШАМЕ ГIА БОАХАШ

Доккхий ва «Ассинский» совхоза коллективо цхьайтталагIча пятилетке тIанйца декхараш. Даькена бахчадеараш дIадаларв укх шера план 140 процент, сом дIабалара — 130 процент кхоачаш а еш, пачхьалкхенга юрта боахама продукци йохкара пятилетка план диъ шера а а ликха лаьрхIад цо. ХIаьта денна доп кхоачашдара кхз дIакхоачар деш къахьегаш хьа а йовгIа шу доладеннача денз.

ХIанз соми бахчадаараши чуэцаш боахк совхоза болхлой. Царна новкъостал деш ба Латвера баьхна студенташ. Цар беча балха геттара раьза ба совхоза кулгалхой.

Бригадашта юкъе лерхIача социалистически яхье хьалха я Адуева бригада. Гурки боалаши бахца комараши чу а кийца хIана хьалха кхача «белый налив» яха Iажаш, бахцадаараш чудерзадеш я цун коллектив. Гурки боалаш план 60 йолаш бIаь центнерал совгIа чубера хIара гектара тIара, хIаьта бахча комараш планал совгIа 16 йолаш 87 центнер.

Iажаш а бахчадаараш а планал совгIа чуэца йоашта кхерагIдаргхийрах шен яц бригада коллектив. ХIаьта цо дош деннад, масала, помидораш план 230 йолаш хIара гектара тIера 500 центнерал совгIа чуя, Iажаш план 215 йолаш 250 центнерал дукха гIа гулъе. Масала, помидораш. Уж хIанзале 340 центнер чуенай хIара гектара тIера, цул совгIа кIезигагIа яле кхы а 220—230 центнер аргхилараш шено а яц.

— Соахка а цул хьалхарча шерашка а кхельчарех юкъера лаьрхIача 20 процент помидораш йохкалуш йовра тха уж дIаяхьа моттиг йоацаш,— йовх Адуева. — Укх шера из бала хьега безарбоацаш паргIата даьннад тхо. «Ассинский» консерви завод тха боахамах хьатехай. Цига хьалхарча аргIагIа совхозе кхедаь бахцадаараш чаккдоах. Цу тайпара, цхьа килограмм ца йойташ хьа мел кхедаь бахцадаараш цендаь чудерзаде йиш йолаш да.

Помидораш чуэцачаш геттара овсаре болх бу А. Мусталаевас, Л. Межиевас, М. Альмурзаевас, А. Зарнаевас, кхычар. Норма цхи бIаь йолаш хIара дийнахьа юкъера лаьрхIача 1100 килограмм помидораш гулъю цар.

Iажаш чуэцача массарел овсарегIа къахьег Машичева Таисиас, Джавбатырова Хадишата, Смородина Клавдиас, Назирова Яхас, кхычар. Царех хIаране балха нормаш юкъера лаьрхIача 180—200 процент кхоачашъю. Дика ба Iажий хьувкъам а. ХIара гектара тIера 280 центнерал кIезигагIа боацаш Iажаш чубахь.

— Фу бахьан да гьнаш иштта дика латер? — хаттар диче.

— Дукха балхаш даьл тха коллективо бешa, — жоп делар Хьалида. — Гьлаш ерригаш соахка гурахьа еIар оаха. Хьувкъам алсамбаккха йиш хулийта-м агротехнически гIуллакхех цаI да из. Iай, вайна ма хаора, кIезига дийллхар лоа. Цудухьа кхоачамболлаш яиар лаьтта Iайна тIоадал. Цун боарам меттаоттабара бIаьстен юххье чудуьйташ шозза хий диллар, цул тIехьагIа эзза техача ефгетационни хьисапе кхы а цкъа хий диллар, гьний мегIарашта юкъере лаьтта дацадоаккхаш шозза аьхар, бесар дIа а доаккхаш. Цул совгIа минеральни органически удобренешца тоъал дийта хьийдир, шиъ ханнахь молхаш техар зене йолча садоахкача хIамашта духьала. Из болх сом чуийца баккхалца дIахьорба.

— Иштта дика болх бе мишта вIаштIехьа доал шун? — аьнна бригадирага хаьттача:

— Укх тIеххьарча шттеэ шера бешка хувцаеннац тха коллектив. Цудухьа наха дика довз бригада доладахьа доладьттаи. Хьувкъам алсамбаккхара малагIча хкашта мел удобрениш товса, мала хий дилла, зене йолча хIамашта молхаш тоха еза хов. Шоай балхах Iалаьцате дика кхет Джавбатырова Хадишат, Смородина Клава, Назирова Яха, Мосиенко Рая, Король Полина, Салова Мила, Мамачиева Таисия, кхыбераш.

ХIара саг ше хьадечох дог лазаш ва. ЧIоагIагIа термаш тIабоххийт тха коллективо хьувкъам совбаккха йиш хулийтача торонех пайда эцара. Масала, бIаь гектар сомий беш я бригаде. Цунах 35 гектара тIара яр мера яц хьувкъам луш. Йисар къона беш я. Цига хиина къьнне, во латаш йола гьнаш дIа а яьха, кердача «Голдендейлешес», «Холдендейлешес», «Ределешес», «Джанатан» яхача сортех йола Iажий къона гьнаш дIаегIай оаха. Цар сом дукхагIа а чам болашагIа а хул, — йоах тIеххьара Адуева.

Къахьегарра хьежна да наха эца ахча а. Масала, соахка шера даьккхача алапе хIара сома диъ тIатохаш ахча делер цу бригада болхлошта шу чакхдоалаш яьча итогех. Иштта ахча луш совбоал наьха балхацара безам а. Сом а бахцадаараш а чуэцаш кхыча бригадашка нах ца тоъача хана цу бригаде шортта хул уж. Геттара раьза болаш хьувкъам чуэца новкъостал де цу бригаде кхыметтел Ачхой-Мартановски районера ух нах. Иштта, цхьа барт болаш, тешаме гIа боахаш хьайоагIа цу бригада коллектив.

М. ХАМАТХАНОВ.

ТВОРЧЕСКИ КЪАХЬЕГ

«Бийдала, йIовхала-энергетически, кхьдола материальни кхоачамаш кходара, царех рациональни пайда эцара болх лаидбалах» болча КПСС Центральни Комитетан СССР Министрий Советан соцам тIа белгал ма даккхара уж кхоачамаш лорадарен цар хьурмат дарен хьакъехьа болх бу «Старогрознефть» НГДУ рационализаторашен изобретателашен.

ДIадахача ах шера хьал а даьккха, дикагIча сортагIа алапал тIех дIаденнад 8330 тонн мехкдаьтта. ХIаьта шера тIанйца деккар 12,6 эзар тонн мара яц. Заданел тIех мехкдаьтта дIадахийтарах 133 эзар сома пайда баьб. Из толам боаккхача шоашкара доагIа дакъа лаьцад рационализаторашен изобретателашен. Цар беррига шоай творчески болх тIаберзабаьбар мехкдаьтта тIоанашта давленга лакхъяре, цу тIа гIолла мехкдаьтта дукхагIа даккхара. Ах шера цар дIачуелар 140 предложени. Царех 100 производствана юкъейлларах дикка пайда баьлар.

Рационализаторски балха юкъе даьла лоацаш управлене 156 сагI за.

Вовкха мах бола 4 предложени еннай № 1 йолча мехкдаьтта доаккхача цеха воккхагIволча инженера Виктор Кириллович, Скворцова, 11 эзар сома пайда а беш. Цу цеха начальника Швец Александр Ивановича 6 рационализаторски предложени производствана юкъейоалаьй. Хаин-Корта яхача мехкдаьтта парне «Iаьржа доштув» цIендеш кийчдара чIоагIагIа ка йоалаш болх бийт цар, аттача боаккх операторий болх.

Прокатно-ремонтни цеха воккхагIволча механика Осерский Александр Ивановича производствана юкъейоалаьй 7 рационализаторски предложени. Цар 1,2 эзар сома пайда бир.

Пхиъ рационализаторски предложени юкъейоалаяьй скважинашта капитальни лаьттан кIалех ремонт еча цеха болхлою коммуниста Магомадов Хизир Исаевича, мехкдаьтта доаккхача операторе Самаэцев Михаила, кхычар.

А. ТИШЕНКО.

ХАНАЛ ХЬАЛХА БУВЛАРАШ

«ХIара балха дийнахьа хьадер дукхагIа хилийта!» яхача девизагIа шерра социалистически яхь йоаржаьй Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоалача заводе. Цу яхье хьалдаьттачарех а хIанзалехьа августа хьалхарча цхи декада задани кхоачашдьй йола Борисов Владимир керте латтача № 21-1 йолча установка коллектив. Ер шу доладелча денз ханал дикка хьалха бувлаш къахьегаш хьабоагIа Колесников Анатолий Алексеевича кулгалдеча вхьоалагIча цехе. Пашков Николай Александровича керте латтача № 43-2 йолча установка. Елагин Владимир Николаевича начальник волча № 43-3 йолча установка коллективаш. Цар 18 июле рапорт делар мехкдаьтта продукци арахецара ворхI бетта план кхоачашдьярах. Цу юкедисача деношка пачхьалкхен планагIа лаьрхIачул совгIа цар арахийцар эзараш тоннаш тIехдика продукци.

Цу коллективен дукха тIехьа ца бусаш хьабоагIа Линкан Вильям Георгиевича, Агаронов Владимира кулгалдеча шин установка технологаш. Цар укх август бетта чотагIа къахьег 22—25 июле денз. Уж толамаш даха вIаштIехьдаьннад балха ханах, производственни мощностех биэза пайда ийбарах, дикагIйола опыт шерра балха юкъе а яхьялеш, даим технологически режим кийса лелаярах.

* * *

Цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шера тIанйца декхараш тIеххкоачашдеш хьайоагIа «Промавтоматика» НПО Грозненски опытни завода коллектив. ВорхI бетта планал совгIа цо мехкала лаькхай 130 эзар сом мах бола товарни продукци. Валови продукци арахецара ворхI бетта план 30 июле кхоачаш а я, планагIа лаьрхIачул совгIа арахийцай итташ эзараш сомий мехьа тайп-тайпана продукци.

Планал совгIа мел хийца продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотагIа хьаль я. Заданел совгIа продукци мехкала яккхарах, вIашагIчуп а доаккхачуи а кхоам барах, арахецача продукцета дIабодала мах лохбарах завода болхлоша укх шера планал совгIа пачхьалкхена 42 эзар сом пайда баьб.

Къаьстта дика къахьегаш я Севастьянов Виталий Константиновичи Дубровин Александр Андреевичи керте латтача механически гальванически участкай коллективаш. Цар эзтара хьалха рапорт делар ворхI бетта план кхоачашдьярах.

* * *

Вай республикерча гIишлонхошта эша материалаш ма могга дукхагIа хилийтара шоай хьинар кхо ца деш къахьегаш ба укх шера Грозненски № 2 йолча гIишлон материалий комбината болхлой. ВорхI бетта план тIех кхоачаш а я, планагIа лаьрхIачул совгIа цар, мехкала лаькхай 23 эзар сом мах бола товарни продукци, арахийцай 101 эзар сома мехьа валови продукци.

Ялхе хьалхара моттиг лаькхай Шалимова Ольга Ивановна керте латтача пхелагIча цеха коллективо.

* * *

Укх шера вIубенна къахьег Грозненски кондитерски фабрика коллективо. ВорхI бетта план ханал хьалха кхоачаш а я, укх август бетта чотагIа мехкала лаькхай 40 эзар сома мехьа продукци, заданел совгIа арахийцай 60 эзар сом мах бола валови продукци. Къахьегама овсарле лакхъяре задани а тIеххкоачашдьй.

Ялхе хьалха латташ хиларца белгалъяьнна я Бислиева Асиат Алиевна керте латтача розлични цеха коллектив.

Б. КОСТОЕВ.

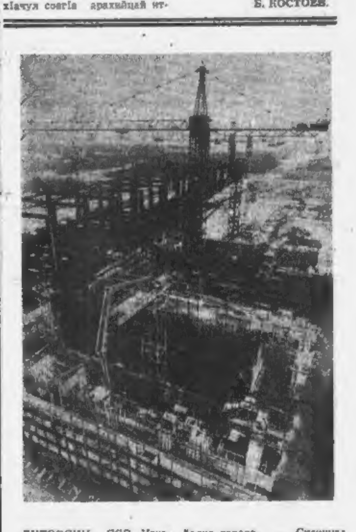

ЛИТОВСКИ ССР. Игналински атомни электрически станци хьалъеча Iалашьйте йоккхача площадка тIа болх кхехкаш ба. ШоллагIча блока реактора кIийле еча бетон чуйотташ латт. Цуьна гIаьнз доаццаш хьалдеш латт республике эзтара къонагIа йолча города — Снечкуса керда цIеноц. Город а а я къона — юкъера лаьрхIача цига бахача нахьа хе 27 шерал тIех яц.

Сурта тIа: атомни электростанци хьалъеча участке.
Т. ЖЕБРАУСКАСА сурт.
ТАСС фотохроника.

ЯЛАТ-ПЛАНАЛ СОВГIА

Воккха къахьегама толам баьккхаб МагIалбикерча Ахриев ГIапура цIерагIча совхоза къахьегамхоша. Районе массарел а хьалхагIа тIеххкоачашъяьй цар укх шера пачхьалкхена ялат вIададара план. Планах 1100 тонн ялат пачхьалкхенга доала дезаш хиннача цар хIаполехьа заготзерно дIадахьийтад 1180 тонн ялат, цох дукхагIдар кIа я долаш.

ХIана ухказа планал совгIа пачхьалкхена ялат дIалуш латт.

Цу толамах мерттера дакъа кхоач Н. З. Халина кулгалдеча мехотряда механизаторашка. Уж ба агротехника бокъонашца дIадеххача тайпара Iуйал деш дика хьийкъа ка бола ялаташ хьалхедаьраш. Ипатовский методах схехен ца дойташ уж чуэцилга вIаштIехьдаьккхараш.

Ка болча ялатий хIара гектара тIера 23,5 центнер лаькхай совхозе. план 20 центнер йолча. Районерча болхлошта юкъе эзтара дикагIа хьокхам ба аз.

Ялаташ чуэцача хьинар мал ца деш къахкийгад комбайнераша В. Вакаева, А. Халина, В. Трищина, шофераша З. Джанхотова, А. Далханова, Н. Турашева, дукха кхыбераша.

ХIаьхо хьатIадоагIача шера хургболча хьувкъама лард йоллаш ба совхоза механизатораш.

А. ХАРСИЕВ.

СИХА ЧУЭЦ

Грозненски района «Пригородный» совхоза къахьегамхой укх шера шоаш кхебаь соми бахчадаараши тIатеIIа чуэцаш боахк. Царна новкъостал деш ба Алтайски краера баьхка студенташ.

3 август хьатIакхоачам совхоза къахьегамхоша пачхьалкхена дIаенией нарсаш 550 тонн, кабуц — 300, помидораш — 40, хохаш — 33, укроп — 80, петрушка — 12, сом — 1015 тонн.

Геттаре дика хьийкъай совхоза хлашка нарсаш, кабуц, помидораш, хохаш. Духхьал цу культурех 1400 тонн гергга бахчадаараш планал совгIа пачхьалкхена дIадала лерхIаш ба уж.

Социалистически яхь а йоржаьб балхаш цу совхоза итт бригадерча болхлоша, Алтаера баьхкача дукхагIча студенташа. Царна юкъе къаьстта хьинаре къахьегаш хиларца белгалбаьннаб Гулаева Тамарен, Усманов Ахьмаден, Несеркоев Вахиден кулгалдеш йолча бригадашкарча бахчадеараши соми кхедеш бола болхлой. Цхьа ца дIадахийтац цар шоай балха нормаш дикка тIеххкоачам на еш. Царгара масал а хьийна хьинаре къахьег студенташа а.

ИттлагIча пятилетка планаш диъ шера кхоачашъьча совхоза къахьегамхоша бернаге къахьег цхьайтталагIча пятилетке хьалхарча шера а. Тешаме да дика хьокхамаш гойташ цар из а чакхдоаккхаргхилар.

С. ТОВСУЛТАНОВ.

Дулхан шуран лаьрхIа хьайбаш кхоабилга кертера лостам болаш я тха Надтеречни район. Довкъара баьнта хьежжа мара из продукци хургйоацилга кхета а деш, дерригача боахамаша лаьрхIа доакъараш кийчду комплексни механизированни отрядаш вIашагIъеллай.

ХЬАЙБАЙ ПРОДУКЦИ АЛСАМЙОАХ

Отрядашта, звеньяшта, бригадашта юкъе шерра социалистически яхь а йоаржаь, укх шера болх дика вIаштIехьбаьнна дIаболабаларах хIанзале района боахамаша кийчъяьй йол 8169 тонн, сенаж — 4055, силос — 13129, бахца хьоар — 388, ча — 7263 тонн. Из соахка укх хана кийчдаь дикача доакъарал дукха дукхагIа да.

Воахамий механизаторашти юкъе яьржача социалистически яхье эгтара дикагIа хьокхамаш даьхад «Калаусский» совхоза механизатораша. Царна хьалхара моттиг а хьожаеш 800 сом преми еннай. Доккхий толамаш доахаш къахьег хьайбешта доакъар кийчдеча «Минеральный», «Братский» совхозий къахьегамхоша. ХIаьта отрядий механизаторашта юкъе яьржача социалистически яхье овсарле эзтара лакхагIа йолаш болх бу «Калаусский» совхозе Эдильсурханов Висханен Хамидов Вахасен, «Минеральный» совхозе Цумаев Висханен Магомадов Идрисен. «Братский» совхоза механизатора Адаев СаIиде, кхы дукхача къахьегамхоша.

ДIадахача шера далийта гIалетаи кхета а деш, хьайбашна мел оаша моша доакъар хургдола гIулакх вIаштIехьдаьккхад совхозий специалисташа. Цар шоаш дIаловча культурешта юкъейоалалай шортта доакъар луш йола рапс, люцерна, суданка, горох, кхи. Уж хьалхеелга ма довгIара чакхдаккхарах тха района хьайбеш леладерий аьттув баьннаб укх шера ялх бетта пачхьалкхена хьайбай продукци дIалара планаш дикка тIеххкоачашъе. Иштта, планал йохка езар 2100 тонн йолаш шура ехкай 2229 тонн, пленах дохка дезар 740 тонн долаш дулх дIаденнад 782 тонн. ХIаьта соахка цу юкъа яьнкхача продукцеца кийчача укх шера 620 тонн шурен 268 тонн дулхи дукхагIа даьккхад. Дикка тIеххкоачашъяьй пачхьалкхена кIа дIадалара план а.

1500 гектара тIа рапс дIае йолаяьй октябре — ноябре хьокхарг а йолаш, хIаьта Iан тIехьа хургъяр районе дIаюргья 4 эзар гектара тIа.

С. ХАБАЕВ,
Надтеречни района юртбоахами управлене коертера зоотехник.

«Чечингазстрой» треста спецСМУ-2 хьалхалаттарех я коммунист Новиков Владимир корте латта газоэлектросварщикий бригада. Балача наьха цIеношка газ чуоллаш хIанз Шаьла балхаш деш я но бригада. Дийнахьара норма 150—160 процент кхоачашъю бригада членаша, хIаьта болх дика барах наха бернал оал царна.

Сурта тIа: В. Н. Новиков.

В. ДЗИСЯКА сурт.

3 АВГУСТ ХЬАТIАКХОАЧАШ ПАЧЧАХЬАЛКХЕННА КА БОЛА ЯЛАТ ДIАДАЛАРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯР ХЬАХЬОКХАШ ЙОЛА БЮЛЛЕТЕНЬ

Районаш	проценташ дIадала дезачох
Шалински	288
Ачхой-Мартановски	173
Наурски	168
Назрановски	159
Сунженски	137
Гудермесски	136
Грозненски	125
Шелковской	120
Урус-Мартановски	117
Надтеречни	103
Малгобекски	51
Ножай-Юртовски	—
Веденски	—
Советски	—
Республике гIоала	117

УКХ ШЕРА 2 АВГУСТА ШУРИЙ ФЕРМАША БАЬЧА БАЛХА ХЬОКХАМАШ ГОЙТАШ ЙОЛА СВОДКА

Районаш	ХIара Iаттегара дийнахьа лаьккар (кг): 1980 шера 2 августа	1981 шера 2 августа
Наурски	8,5	9,0
Шелковской	7,5	8,5
Грозненски	7,4	8,0
Гудермесски	6,6	6,7
Надтеречни	6,0	6,5
Назрановски	5,4	6,0
Ачхой-Мартановски	5,8	5,8
Сунженски	5,8	5,8
Шалински	6,4	5,8
Урус-Мартановски	5,9	5,6
Малгобекски	5,6	5,2
Республике гIоала	6,7	6,9

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА ХОАМАШ

ПРАГА. Словаке заготовительни пункташка кхаьчай ялата хьалхара миллион тонн. Ка болча ялата их хьувкъам чуйица баьннаб республике.

Чехе ялат чуэцилга чIоагIа дийлхача догIаша тIехьадаьккхад. ХIанз укхаза массанахьа дIаболабаьб из болх. Михон дотIон Iодожадаь ялат чуэцара кийчъяьй ерригa комбайнаш, кооперативашкен ялат дIачуийдеча пункташкен деш-бус болх беш я ялат доккъаду машинаш.

Кооператорашта новкъостал де дукхача районашка баьхкаб студенташ, промышленни предприятей болхлой, боккхагIбола дешархой.

●

ПАРИЖ. Керттерча даькъе американски яр а йолаш доазол дехьара капитал Франце экономикана юкъегIертилга чIоагIлуш латт. 1970 шера денз 1978 шерага кхаччалца доазол дехьарча монополеша тIахьожам оттабаьб 27000 французски предприятена. Экономически социальни совета даннегIа 1971 шера денз 1979 шерага кхаччалца доазол дехьара капиталовложенеш кхозза дукхагIа хиннай.

●

БЕЙРУТ. Израило леладу агрессивни гIуллакхаш, аьлар «Альдиумхур» яхача кIира цкъа арадуьлача газета шесиначa интервью тIа Ливана премьер-министра Ш. Ваззана, Гаргарча Малхбоаленера гIуллакхаш вIаштIехьдахара капитулянтски проект Iарбий халкъашта качйоллара тIадерзадаь да. Шеко яц, яьлир цо, Тель-Авиво дIахойодача хана агрессиаши ацешта эскалаци яра моллагIча торонех пайда ийбергхилар. Iарбий халкъий чIогIал а уж духьала латтар а мел дар духьа.

Премьер-министро яхачох алхха Ливанан Сирен тийса ца Iеш беррига Iарбашта а кхерам тIетувс Израило. Цуьца дувзаденна Iарбий пачхьалкхенаш Тель-Авива экспансионистски планаш юхатохара эшаш дола хIама дара тIахьийхар цо.

●

МЕХИКО. ДегIаухача мехкашка кхачан продукташ кхоачаш ца хилара пайда а эцаш царна политически низIоткъам бу эзтара къалха США-с а беш керттерча капиталистически мехкаша. Цох хоам бир Мексика юрта боахамен гидроэнергетически ресурсайн министра Ф. Мерино Рабагос. Цо белгалдаьккхар Латински Америка мехкаша кхачан продукташца шоаш Iалаиде дезаш хилар, цу даькъе кхычарех тийша хIама хургдоацаш.

Мексика, аьлар министра, цу даькъе латиноамерикански пачхьалкхенашца вIашен цхьана гIуллакхаш леладе кийча я.

●

ТЕГЕРАН. Иранерча правительствана духьаларча группаш террористически диверсионни акцеш чакхйоахилга социйташ дац. Ирански радиос беча хоамах, столице «Исламски революци лораерашца» дов деча виъ саг вийнаа, пхеннена човнаш яьй. Премьер-министра викал А. Сани вувчара заьннав, цуьна чов яьй. Правительствана духьаларча организацей членаш лувцаш, судаш еш, боабеш латт. Тебризе топаш техий ийс сага. Вайнача бетта Иране 260 сага топаш техай, аьнна хоам баьб.

●

ТОКИО. Укх шера хьалхарча ялх бетта Японе кхувш боагIараша хIанзалца вIаллa ца даьча тайпара дукха зуламаш дарах хоам баьб мехка керттерча полицейски управлене.

Январера денз июнага кхаччалца зуламаш дарах лаьца 193 эзар сагах 85 эзар кхелетанах ба.

Керттерча полицейски управлене доклада тIа белгалъа даккхара, укх тIеххьарча хана мехка наьха санна алсамдаьннад нах боабар, доккхий къоалаш дар, кхалнаха кулгаш деттар.

(ТАСС, 1 август).

ПАРТОРГАНИЗАЦЕШКА—ОТЧЕТАШИ ХОРЖАМАШИ

ДЕРРИГА А БОЛХ ТОАБАРА ТІАЛЕСТА

Укх тайпара, хІаране шийна дагадоаллар дувцаш йола партийна собрани ца хула дукха ха яр. Назрановски трикотажни фабрика № 1 йолча баразкъаш тегача цеха коммунисташа дувцар коллектива вахара керттера дешаш. ЦхьайтталагІча пятилетка паччахьалкхен планаши социалистически декхараши кхоачашдара партийни группо ю вдилии — коммунисташа беррига терким тІабахийта дийцар из дар.

Докладчико а собране къамаьл дьнча коммунисташа а цІенхаштта, с йоагІаш критика а еш, бийцар болх мекъа бераш, прогульщикаш, дІахьалхашка вахара новкъарле мел еш дар.

Цхьа ха яр бригадашта керте латтарий къахьегама коллективаш айхха бувзам боаиаш, кхалнаха юкъе бу кхетама болх льгІбарийта. Уж кхоачамбоацераш дІалахара цІенхаштта оарцагІъяьла езаш хилар партгруппа. Кхетама болх эсала беча Медаровайх, Чемурановайх, Доскиевайх цІенхаштта бехк баьккхар. Масала, Чемурзиева гІуланхах лохийр.

Партгруппа коммунисташ ший хайнахьа оарцагІбаларах дукха ха ялалехьа цеха болх тоабелар. Хьалха тІехьаюсаш хинна участкаш планови иалаиеш кхоачашъе льлар. Общественни болх барга хьежжа моральни климат а хувцаделар коллективе.

Хьалха кийслора баракъаш тегача цехо баракъаш доахача цеха бран йола е дикал лоха йола продукц кхаухийташ йола моттигаш. Партгруппо аларах вІашагІъелла рейдови бригада кастаста хьожар арахецача продукце дикалга. Баразгъаш лоахача цехе цІенхаштта кхоачимбоацараш долга гучадьлар. Укхаза арахецача продукцех дукхагІа яр хІана ахийтаң аьнна бралк а еш юхаухийтар. Цунга хьежжа лоха яр къахьегама оасарле а. Рейдови бригада новкъостал даьнх изделей сортность лакхъялар, болх хийцаь дІабахар.

Коммунисташа белгалдаьккхар производстве йолча торонех дикагІа пайла эиа беилга. ХІаране бехктохкам ийбе беза, ьлар коммуниста Беков Бемвулата. Тоабе бела коллектива юкъе беш бола кхетама болх. Парте мугІарашка дукхагІа хила беза сакхеташ, дикагІа къахьегаш боль нах. ХІаьта цу тайпара бола нах вай цехе кІезига а бац. Масала, БогатыревгІара кхо йиша къахьегама хьалха латташ, шоашкара масал гойташ, дика болх беш хьайоагІа. Уж мо нах парте хилча баикъахьа ба. Деррига а тІалийрза хила деза производственни планаш кхоачаш а тІехкхоачаш а ира.

Собране дийцар эсала болх беча отделех, службех, участкех лаьца. Цар болх барга хьежжа мара фабрика а вІаштІехьдаргдац паччахьалкхен план кхоачашъелта. Духха дувзадеииа да баразкъа доаккхачь цеха балхаца. Цо наделеш хьачу ца елча баракъаш тегачь цеха а болх дІабахьа йиш яц. Из ховшие в, укх шера июнь бетта баракъаш тегача цеха 8000 единица крой хьа ца луш йитай. Барокъаш довхаче цехо крой хьалуш ца хилча бІарчача фабрика вІаштІехьдала йиш яц план кхоачашъелта.

Кодзоева Хьаикфас дийцар партгруппо общественни организацешта де доагІача бесса кулгал ца делга. Эрга баьккха тоабе безаш ба профсоюза болх, аьлар цо. Цеховой комитет кІезига хьежай болхдошта фу эш, хьинаре лакъа лаьцалац социалистически ях вІаштІехьдоаккхача производственни дешаш ший хангхана хьа къестадьдац.

Коммунисташа лиина тех кар партгруппа в цун кулгалхочо а бань болх. Производстаа эффективность, къахьегама оасарле лакхъяра, дисциплина чІоагІъяра тІехьийхар собране парте членаш.

Баракъаш тегача цеха коллективо кхоачашъьй ах шера план а социалистически декхараш а. Сийлахь-йоккха Октябрьски революцей хьатІакхачалехьа шера план кхоачашъе дага ба баракъаш тегараш. Плана совгІа 300 единица изделеш арахеца лерхІ цар. ТІайнча декхараш хала а дукха къахьега дезаш а да. Цхьабакъда, уж кхоачашдергхилдарах шеко яц. ХІаналехье цехе къахьегаш болча кхалнаха планад совгІа 100 эзар единица издели арахийцай.

Партгруппа а ерригача коллектива а болх тоабара тІалеста соцам тІанийцар партийни собране.

М. МАЛЬСАГОВ.

Башха-дика производственни хьокхамаш а доахаш дийм социалистически яхье хьалха латташ хиларца белгалбаьина болаш итташ, бІаьш болхлой ба Грозненски ацетонови заводе. Цар цІераш йоахача хапа хьалхарчарца цІи йоаккх аппаратчика, коммунистически къахьегама ударника Лисина Евгения Викторовнай. ИттлагІча пятилетка дог гІоздоахача производственни хьокхамашца чакхьаккхарах «За доблестный труд» яхе медаль енйай цунна.

СУРТА ТІА: аппаратчик Е. Лисина.

З. ВАТЧАЕВА сурт.

Экажкъонгий - Юртарча баразкъаш-хІамаш тегараша болх бу «ХІара балха дийнахьа хьадер дукхагІа хиддьйта!» аьнна дезна а йолаш.

1981 шера ах бетта план 105,4 процент кхоачашйир, плана совгІа арахийир 17,4 эзар сома мехьа продукци, къахьегама оасарле 15,6 процент лаккйир.

Объединене филиалаштеи участкаштеи юкъе латтача яхье Назранера филиал коль яьлар, цунна хьожайир шоллагІа моттиг, министерства карара кара тела Цие байракх, ахчан преми.

Уж толамаш доахача къаьстта болх дика бир М. Б. Аиошкиев мастер волча Экажкъонгий-Юртарча № 1 йолча цеха болхлоша. Балови продукци арахецара план 115 процент кхоачашйир, къахьегама оасарле 25,8 процент лакхъелар. Цига болх беш ба йоккха тоазал йола, хІама хьадара тІера нах. Цига керда бахача кхалнаха сиха Іомаю хІама тегара. Маха баккхара тоазал 10 шу совгІа йолча хана болх беш болча опыт йолча наха уж Іомабеш хилар бахьан долаш. Ишта опыт ярех ба Курнева Роза, Наниева Райшат, Албогачиева Люба. Кхьбораш а 13 шу да цига Курнева Розас болх бу. Цо хьайоалаьй цига ший нойІ Іайна а. ХІанз ший нанад тІехьайисай из. Цу шинне а шоай дийнахьара норма кхоачашъю 120 — 125 процент. Уж производства дикагІбола новаторащ ба.

Цу цехе бригадана керте латт Экажева Маликат. Цу бригадо хІара бетта ладани тІехкхоачашъю, из объединене дикагІчарех цхьа бригада я. Из коммунистически къахьегама ударник я, цунна дукхаза а еннай министерства сийлен грамоташ, ахчан премеш. Болх дика вІаштІехьбаккхар бахьан долаш бригадира елар Болгаре хьа туристически путевка.

Дукха дикадар яла метаргдолаш я ТІой Юртара № 3 йола цех а. Цига болх беш а объединене эгтара дикагІчарех йола швея Чумакова Марем. Цо шай балха норма 140 — 150 процент кхоачашъю. Из массанахьа кхача кхуяш болхло я. Из халкъа тІахьожама группа председатель, партгрупорг, рационализатор. кагийча кхалнахьа хьехамча я.

Парте XXVI съезде оттадьча кертерча декхарех цаІ да наха дукха эшаш йола хІама хьалари цун дикал лакхъяри. Цунца дувзадена са аль безам бар оахош арахецача товарий ассортиментаж цар дикалахи. Тха филиале 4 участок я Экажкъонгий-Юртен ТІой-Юртен. Царех хІаране арахец шай ассортимент йола товараш: цхьоалагІча участке кетташ тІа туаса кисеш, шоллагІчо — маІача, наьха хачеш, кхоалагІча участке кхалнаьха халаташ, баразкъаш, йиълагІчо — специ баразкъаш. ЦхьайтталагІча пятилетке объединене коллективо лерхІ модни геттара дика дола баразкъаш арахецаргдола организационно-технически гІулакхаш де.

Бахача наха эша вай ханара баразкъаш хьадара тха коллектив гІерт чІоагІа эшача моагІа дола баразкъаш арахеца доладе. Уж да вильвета, джинса хачаш, малаташ, кхьдараш.

Хьадеш дола баразкъаш дикагІа хиийтар тха керттера дог да. Тхона хеташ шиттах дола баразкъаш хьаде йиш хургьа баразкъаш дика хьадара йолча моральнии материальни поощрене формаш аргалъа тоаяра ерриге техническе оагІонаш хьадда къоастаяь хилча. Уж хІачаш вІаштІехьдоахе уж гІулакхаш дулургда. Укх тІехьарча шин шера тхога кхачаяц тха продукци мегашъяц аьнна ена рекламаци. Тха продукци дІаяц дІабІарга ма йинге а.

Баразкъаш дика хьадарга диллача къаьстта болх дикагІа бу шоллагІча цеха комсомольско-кагирхой бригада (бригадир Мальсагова Роза).

Цу коллективо объединене эгтара дикагІа толамаш даьхад. Цунна министерство ахчан преми елар. Цу бригадера беррига нах къона ба, 23 шерал тІех ха йоацаш. Цар дог а лазаш къахьег. Из кхьча бригадашца ях латтаьш я. Цу бригаде къаьстта дика къахьег цеха профорга, халкъа тІахьожама группа председатела, Экажева Амината, Экажкъонгий-Юрта Совета депутата Цечоева Аьсета. № 2 йолча цеха контролера Аиилова Марема новкъостал диц бригадана уж толамаш дахара. Из хьалхагІа баракъаш тегаш яр. Цо дика тегар уж. Бригадо ше хержар из контролералла. Из цехе доархІаш а сий деш а я. Цо дукха Іомабаьб мехкарий. Ишта цо Іомаяь я дика болхло Аушева Радимхан а.

Е. ПЛИЕВА,
текстильно-галантерейни объединене Назранерча № 5 йолча цеха директор.

МИШТА КХОАЧАШДУ ТІАЙИЦА ДЕКХАРАШ
ХЬОКХАМАШ ЛАКХДУ

НИКЪ ДИКА ХИЛБА ХЬА...

Шоай мо, хьинар ца кхоадеш илат ханнахьа чуэна гІерташ къахьегаш ба Малгобекски района юртбоахама болхлой.

ХІаьта илат чуэцача хана цар бытовой хьашташ кхоачашдар бокха доархІам болаш гІулакх да. Района къахьегамхой хьашташ кхоачашдеш я 3 машина.

Ачалихен чуйоагІача совхозашка каст-каста го йиш я Арчаков Мухьмада болх беш йола автолавка.

Кхо шу гаргга ха мара яц Мухьмад торговле болх бе вена. Юххьанца из вар шофер - экспедитор, бакъда, ший болх дика ховш а дика беш а хиларегІа из хьожавир автолавка тІа.

— ХІара дийнахьа хул со кхашка, — йоах Мухьмада, — ца хилча йиш а яц, хІана аьлча болхлой сатуасаш хул со варга.

Из иштта ца. Горьке цІерагІча, СССР Конституце цІерагІча, «Ачалукский», «Алханчуртский» яхача совхозий болхлошта боккха кхаъ хул автолавка кхай тІа ечa.

Наха хІана дукхагІа хьердаш дола товараш да совхозий кулгалхоша а балха комитето а оттаьча спискаех автолавкашка кхашка а фермашка а дохкараш.

Дукха ха йоаццаш Мухьмад вера Горьке цІерагІча винсовхозе. Укхаза комбайнера Арчаков Салмана торо хилар кІувс эца, болхлочо Гагиева Мадинас ийцар дика бельгийски пальто, Киев Салманхана импортни туфлеш.

Цул совгІа къахьегамхошта лоаттаду индийски чай, тайп-тайпара кога гІирс, кочамаш, сапаш, хий, конфеташ.

Белгалдаккха деза цо болх беш йола машина ахкана хана еха а кхьча бахьанех сена а ца хилар. Из хила деза Мухьмад хьалхарча класса шофер а иштта заочно Ростоверча машиннаькъа техникуме дешаш а хиларах. Цо дика кхетаду ший болх бехктохаме болга. Цудухьа 84—45 ЧИК аьнна ладаь номер йола автолавка бІаргайийча ала дог доагІа: — Никъ дика хилба хьа, Мухьмад!

С. ТЕМИРХАНОВ,
«Малгобекский» яхача винсовхоза къахьегам дорабара а кхерамалех техника а инженер.

ЮРТАРА ЦЕХ

В. И. Ленина цІерагІча Ленинградски опытно - механически объединене подсобни боахамо бІарччача шера дулхаца, шурийца, кердача баьцадаарашца, коартолаца Іалашъю болхлой столовеш, школе дихи ха йоацача берий учреждениеш, пионерски лагерь, пансионат.

Объединене Карельски перешейка тІарча Тарасова яхача поселке уллача цу юртарча цехе — механизированни шурий а доахан кхоаба а фермаш, птицеферма, тепличи комбинат, коартолийи хаьсбешамийи плантацеш я. Хьайбаш леладу фермаш шоаш къадоаккхача доакъарца Іалашъю.

СУРТАШ ТІА: ЛОМО подсобни боахама детта доахан аккхарча лагере;

2. Подсобни боахаме хьалкхедаьчи кердача баьцадаарех салаташ кийчдеш йоал ЛОМО пансионата кулинар Г. Н. Удалова;

3. ЛОМО подсобни боахама продукци йохкача тика тІа.

М. БЛОХИНА суртащ.
ТАСС фотохроника.

ГРУЗЧИКА МЕТТА РОБОТ

Вай мехка мовхьаш тІадоттачеи Іодоассадечеи, складашкеи хІамаш хьерчаечеи болх беш 13,6 миллион сага ва, хІаьта царех кхоалагІча даькъе бараш — кулг - кара къахьегаш. Дувцар да грузчикашца дувзадеийна. Цар квалификаци йоацеи чІоагІа хала болеи къахьегам тІехьтІехьагІа кІезигагІа хулаш боагІа.

Хетаргахьа, из цІенхаштта йола проблема кхоачашъюлургьяц дуккьал цаІ йолча целевой программах мара. Цу тайпара цхьа программа кийчъяьй Волгоградерча «Комплекс» яхача Іилма-производственни объединенерча специалисташа тракторни юртбоахама машиностроенеи Министерствана.

— ГІонна йолча производствана декхар эгтара дикагІча хьисапе кховчашдадараш шоай низашца из хувцадаран, — йоах объединене генеральни директора Ійин Юрас, — эшараш кхоачашдулургдац дикка низ болча предприятешка мара. Цудухьа тха отрасле «корта бола гІулакхаш ду фирмаш» — хозрасчет йола объединенеш вІашагІйоахка лаьрхІар. Цар низ дІакхоач мовхьаш лорадаран уж кхычахьа дІакхахьарни йола системаш дикагІа чакхъяха а вакаччикаш йола предприятеш техникаца Іалашъе а.

[illegible] боахам пакетно-контейнерни хьисапе мовхьаш кхахьара гІулакх вІаштІехь ца даькхача вІалла дувцилга а дац. Цудухьа «Комплекс» яхача объединене ший тергам тІабоккийт цу гІуланха. Тоьал чехка хувцаделар хьокхамаш. Масала, Харьковски тракторни заводе пакетни способо мукъабаьхар кулг-карарча халача къахьегамех. хІаьта мовхьаш тІадоттарчи Іодоассадарав 90 процент дІача балхашта механизаци йир.

— ИттлагІча пятилетке, дІахо къамаьл ду Иинна, — тхо бокъонца йистедаьлар отраслей юкъерча кооперацех дола мовхьаш пакетни хьисапе кхухьийтилга вІаштІехьдаккха. Кулг - карарча халача къахьегамах мукъабаьхаб бІаьш болхлой. АргІанара дар — пакетни хьисапе потребителашта мовхьаш кхахьийтарга доалар.

Пакетни хьисапе мовхьаш кхахьийтара гІулакх дегІадоаладерца «Комплекс» лерхІаш я «грузчикаш» промышленни роботаш а хургйолаш механизированни участкаш хилийта. Роботах дІабода мах бокхха бале а цох хьабоалача социальни пайда компенсацию из оттаеш дІадехийтачо.

Складашкарча балхашта яьча комплексни механизаце керда технологически процессаш ира торонаш хургхилар а хьахьекхар. Бокъонца автоматизаци йола складаш хьае вІаштІехьдаргда. Из гІулакх вай халкъа боахам дегІабоалабеча юкъарча лостамаша ма яххара да. Советски предприятей гІонна йолча службашта модернизаци ира программа кхоачашйича цу дерригне 1985 шера 1,5—2 миллион сага къахьегам кхобе торо хулийтаргья.

А. ЕВРЕИНОВ,
АПН корреспондент.

·КАФЕ ХЬАЛЪЕШ ЛАТТ

Шерагара-шерага тоалуш а хоалуш а, латт Советское яха юрт. ДІаяхача иттлагІча пятилетке укхаза хьалйир шоаза вІаштІаръяь йоккха универмаг, хьатІабаьхача специалисташта лаьрхІа бархІ дезал баха йиш йола массехк цІа, тоийр райцентр.

ЦхьайтталагІча пятилетка хьалхара объект я ала мегаргда, укх шера май бетта Райпос хьае йолаяь 50 саг тІаьхь торо хургйола кафе.

Наьха бІарг тІаоза да кафе Іаьржача кхерах вайнахьа къаьнарча гІалий хьисапе еш хилар.

Кхера Іобуллаш ба мистераш - гІишлонхой Инхель, Магомед-Загу, КахиевгІар Асухаджин Амин, МагомаевгІар Хьабибуллап Ахьмадн, ХалисовгІар Абон Мухьмади. Царна кулгалдеш ва кхера Іобиллара йоккха товзал йолаш вола бригадир Кахиров ТІахьир.

Шин бетта ахнел совгІа бола болх баьбаьинаб уж.

— Август бетта чура балхаш дергда оаха, — йоах Т. Кахирова.

Проектага дилалача цу кафе болх беш хургьа буфет, ахкана зал, хьаьша цІа — гІала, хІаьта цун лаьлавьа метрга кхоачаш я.

Кастта цу объекто кхы а хозьергья аьнна лет Советское яха юрт.

В. СОЛТАГИРЕЕВ.

КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН

Станкин Анатолий Владимирович дика вовз республика энергетикашта. Из къахьега волавелар бирсача 1941 шера. Вурийтта шу мара даьар цун из Къулбаседа-Кавказа эгтара хьалхарча Коминтерна цІерагІча ТЭЦ-е балха водача хана. Электрически цехе балха хьожавир из.

БоккхагІбола болхлой дика хьожар кхелетача кІаьнкага, хьехар цунна. Бакъда, из ше къахьегара тІера вар, шин професси евза цунна. Цудухьа сиха Іомавелар из болх бе.

МоастагІа Грознерча мехкдаьттана тІагІерташ вар. ТІаккха Анатолий Владимирович ший лоІаме фронте вода фашистех лата.

Грознера Будапеште кхачалца тІема бІаьха, уІзара никъ бу цо.

МоастагІа эшаваьчул тІехьагІа ше хьалхагІа болх беи хиннача предприяте юхавера Анатолий Владимирович. ТІемо яь чоанаш ерзара къахьега дукха низ эшаш ха яр из. Шай низ ца кхобеш къахьегар Станкина ТЭЦ-е.

Ловца низъ бавь я цун къахьегача биографи. ЦаІ мара предприяти яьнац цун къахьегача книжка тІа. Иаьхача хана болх беш чІоагІа лакхъеннай цун товзал. Шийна хоара цо камаьрша дІадовийт къонача энергетикашта.

ХІанз Анатолий Владимирович бригадир ва ГОЭЛРО цІава 60 шу дизара цІерагІча электростанце. Цо кулгал деча бригадо хаддаза кхоачашъю балха норма 120 — 130 процент.

Станкин сабаре, моллагІа хІана эттача сих ца луш, цун уІгла е ховш, ше эшача цІенача легаца оарцагІвоалаш саг ва. Наьха оамалаш ка цунна дукха деза уж бернате, къахьегам беаш, новкъоста гІо де кийча болаш хилар.

Цун йоккха балха товзал, из дІайоаийташ во кхычарна деш дола новкъостал белгалдаьккхад Анатолий Владимировича «СССР» сийлен энергетик» яха цІи яларца. Из цІи «Грозэнерго» системе эгтара хьалха цунна еннай.

Боккха мах бьо Станкина дуккхача шерашка хьаьнала къахьегаш баьча наькъа партен правительствии. Цунна ленина Дабхеи дела совгІат — Къахьегама Цеча Байраха орден.

Парте XXVI съезда исторически решенеш чІоагІа къовбалья тІаиийцар Анатолий Владимировича а цун бригадерча наха а. Уж толамия кхоачашъяра тІагІерта къахьег Станкин Анатолий Владимирович керте латтача бригадо.

Х. СУРУДЖАНЦ.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДОАЛАХЬЕ ЛОРАЕЛГА—МАССАНЕ ДЕКХАР

ХІара шер-шера тоалуш, хоалуш боагІа вай мохк. Коммунистически партен правительстваси хаддаза йоаккхо ю социалистически доалахье дегІаккхулара, мехка экономически а оборонни а низ совбаккхара.

Мехка рузкъа мел дукха дар аьнна цун кхом бе беза, цох дикагІа пайда баргболча тайпара из дІаахийта деза.

Социалистически доалахье лораярах лаьна СССР Конституце тІа яздаьа: «СССР гражданин декхарийла ва социалистически доалахье лораен чІоагІъеи. СССР гражданина декхар — паччахьалкхенни общественнии доалахьенна тІакхувдарашпен кхом ца берашпен къовсам лоаттабелга, халкъа рузкъан хьурмат делга».

ДукхагІболча советски наха чІоагІа лораду халкъа юкъара рузкъа. Къахьегамхой хьал-торо лакхъяра парте деш дар довза и довзаш, советски наха дай хьисапе лораю паччахьалкхенни общественнии доалахье, дикал лакха йола продукци дукхагІа арахеца торонаш лех, халкъа рузкъан кхом бу, социалистически производства эффективность лакхъяра хьинаре къахьег, тІайийца планаши декхараши толамца кхоачашду.

Хьалхашка латта декхараш кхоачашделга тийша да къахьегама коллективех, укхаза къестаду производственни декхараш, укхаза лу къахьегамховта морально-нравственни кхетам. Коллективе хІара саг шоайла вовзаш ва, эшачоа гІо-новкъостал ду, харцахьа ваьлар кхетаву.

Вай республике дукха коллективаш я халкъа рузкъа лорадара, из лебадарв хадданза терким тІалоаттабеш. Царех я «Электроприбор» яхача завода къахьегама коллектив. Укхаза кулгалхочунгара мугІарерча болхлочунга кхаччалца хІаравар шийна хьалхашка латта декхараш дикагІа кхоачашде гІерташ, социалистически доалахье фийла лораеш ва. Хоастае мегаргйолаш иштта дика болх беш я «Трансмаш» яхача завода Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза, грознески швейни производственни объединене коллективаш. Цу коллективай комсомольски, профсоюзни организацеша, халкъа тІахьожама группаша, постиша хьинаре дакъа лоац социалистически доалахье лораеча. Халкъа рузкъа лора ца деча, цун кхом ца берашца цІенхаштта къовсам лоаттабу цар.

Боахама де доагІача бесса доал ца деш, социалистически доалахье лора ца еш йола предприятеш а кІезига яц вай республике. Дукха ха йоацаш Нохч-ГІалгІай АССР-а прокуратура хьежар «Консерплодоовощ» яхача аграрно-промышленни торгови объединене социалистически доалахье лораеча мишта вІаштІехьдаьккхад.

Цу объединене а цунна чуйоагІача организацешка а социалистически доалахье лораярах дола законаш чакхдаха деза тайпара чакхдахац. Боахама лерттІа доал ца дар бахьан долаш 1980 шера дань зе 1979 шера даьчул дукха тІех да. Пайда ца эаш дукха рузкъа доадаьд укхаза, цунца вагонаш Іо ца йоассаеш дань зе а долаш.

Иштта дукха зе ду объединене чуйоагІача предприятеша дикал лоха йола продукци арахецар бахьан долаш а. 1980 шера госторгинспекце техача 9667,5 эзар условни консервни банках 10 процент брак яьй. Цхьайолча предприятешка брак ярах дань зе мел дукха Іа хац, дикал лоха йолаш продукци арахецар малав къоастадац, бехке бараш бехктохкаме оаац.

Мах беча организацеша брак яьй. объединене складашка ширъяьнна дукха продукци уъл, цунна ший ханнахьа переработка яц. Шия хаьа ца дукха ахча дІадахийта халкъа рузкъа доаду.

Объединене чуйоагІача предприятеша бокъо йоацаш мах бола хІамаш уж тІалаттарашта тІера дІа а йоахаш, паччахьалкхен доккха зенаш ду. Масала, Ассиновски консервни заводе чормал совгІа тІера дІаьккхай 26808 килограмм сусло.

Объединене предприятешка цІенхаштта къовсам лоаттабец кагий къоалаш цІендаь дІадахара. Объединене ерригача предприятешка лаьрхІача 1980 шера къоал дарах 140 совгІа саг хьалабцав. Социалистически доалахье лораелга къаьстта ео латт Грозненски Ассински консервни заводашка. Цу тайпара дола кхоачамбоацараш кІезига нийслац кхыча юртбоахама ведомствашка а.

Коллективай кулгалхоша кхетаде деза социалистически доалахье хаддаза лораелга шоаех тийша долга. Цу гІулакхе оарцагІъяккха еза ерригa коллектив, общественни организацеш.

Ш. АУШЕВ,
Нохч-ГІалгІай АССР прокуратура юкъара тІахьожам доаттабеча отделе прокурор.

ТАМАРЕ КХОЛЛАМА ХЬАЛХАРА ГlА

Дукха ха йоццаш Нохч-Гlалгlай театра 50 шу дузаш Яндиева Тамарийна екнай заслуженни артист яха сийдола цlи.

Хlанз Яндиева Тамара Советски Союза Турпала Нурадилов Ханпаший цlерагlча паччахьалкхен Нохч-Гlалгlай драматически театра къоначе актрисашта юкъе кертерачарех цаl я. Иа театра, музыка, кинематографе Ленинградски институт чекхйаьккха профессиональни актриса я. Цун актерски палитра ше хьахьоккхача наьха оамалаш кlаьдача хозалца, лирически, йиткъача психологизмаца гойташ я. Яндиева Тамаре кхолла кхалнах массаза а кхалсагал доаллаш, кхьмоттел корка, оагlув лаца хlама доацараш санна хеталуш ба. Хlаьта боккъалдар аьлча уж сина низ болаш, духьал оттара чlоагlа ба, цар боаккхаш бола хlара гlа, дlеш дола хlама беркатах диза, хила мадоагlара да.

Институте гlалгlай студе педагоги хьехамчей хиннача Мейерхольд Ирина Всеволодовнас йоахар:

— Соца хетачоа, са дешархоша искусстве хьалхара боаккха гlа атта хургбац. Дехьа валара, шийн иийх ца тешара уйлаш дег чу йоссе а тарлургда. Иштта хlама аттача ца воха а иа эшадеш чакхвала а могаргда театр сица дозаденначоа, из сих летачоа.

Ирина Всеволодовнас даь из хьехар дог чу дессар Яндиева Тамарена, искусствана ше лийзача вахара дешаз а аь дlаоттадир цо из.

Театре болх беш даьккхача кхаь шерал ах шерал корта хьовзабеш творчески котвлонаш яхеи ше дечун ка ца йоалаш халахетар лая лийзар цун. Театре беча шийн балха критически мах бу цо, халахетайаш дукхагlа хинна лерхl. Масала, массехк сезонах йиъ роль мара ловзаьлац. Моттигерча автора керда пьеса ловзеча цкъаьнкъе а театра сцене ялайар Тамара. Хlаьта шийн нийсархошка дувца хlама долаш я из. Мелла зlамига лле а ловзаеш йола роль цунна эшаш я ше творчески шаьрьялара, из цун профессионализм йовзара экзамен, ше беш бола болх цунна безабоалийтаргбола совгlат да...

Къонача актрисе вахаре лоархlам бола хlама а хийна дlаэттар М. Ю. Лермонтова цlерагlча эрсий драматически театре А. Вампилова «Боабашкаш лувцара черахьал» яхача пьеса тlара Иринай роль цо ловзаяр. Иа спектакль оттаьча Соллиев Мималта из ловзаяра Яндиева Тамара белгалъяккхар шийн бахьан доацаш дацар. Вурийтта шу дола йиlиг я цо гойтар. Спектакла керттерча турпалах Зилових кхет иа къонкъа. Спектакла чулоацама боккха мухь бахьа безаш я иа къона кхалсаг. Нравственни цlена хилара, къонала, сагех доаллача эггара дикагlдолчох цlенча дег чура тешара деррига оагlонаш шийна чулаьцача къонача йоlо шийн дlаладахачи эзхара, дlенхиштта уйла е, даьссадар, цхьанкха хlаман маьха доацар, харцлер дуккхача шерашка ше карановллавоь мел дар довзи, ше шийна лаха вала оттаву... Цудухьа дар къонача кхалгаса роль ловзае сцене аргйолча актрисах тайша дукхха а. Театрашка гойташ дола иа хlама хинна хиларах зрителаш тешабе. Зилова сатем боабаь уйлаш царна чуйоссае могар-дий теш цунна? «Кхыча наьха» театре ше Яндиева Тамара хьехаш режиссер тийшар нох: могаргда! аьлар. Гlалат а валанзар.

Тамаре кхелла Иринай сурт-сибат беркатах, къонала, дог цlена хиларах диза да. Бокъ баьннача сага оарцагlъяла кийча йолча, цхьалха а кийлла а уйле йолча кхелсага са довзийт актрисас вайна Иринай роль сцене ловзаеча хана.

Вай театре режиссераца Хакишев Русланаца цхьана баь болх Яндиева Тамарена аьттув болаш хилар.

Цхьа моллагlа йоаца йоккха хореографически вокальни говзал шийгара гойташ лайзар актриса режиссера оттаьча йовзаш йолча Мольера «Хеташ вола цамогашвар» яхача пьес музыкальни даькъе. Атта а паргlата а лайзар иа сцене. Яндиевас гойташ йола Анжелика дог гlозси, безамеи, сакъердамеи саг я. Шийн хьинарца, дог айденна хиларца шийна гонахьа мел вар хьоаву цо. Иа вахар цlена дезаш, цуннара чам эца хоьш саг я...

Иштта дика гайтар Тамаре цу режиссера оттаьча «Вайнаьха ткlлеш» яхача спектаклера Альбина а.

Шиллера «Кетарлох безами» яхача трагеде Луизай роль ловзаеш гучаьлар актрисай трагедийни говзал, классически турпалаш сцене мабарра уж хьахьбиха ховргдолаш хилар.

Режиссера Цицкиев Мухьмада оттаь из спектакль безамеи хьажа дог доагlаш яр.

Кино ловзаш а я Яндиева Тамара. Боагlаш болабир цо кино баь нийъ. Юкхьанца Татаев Илеза хьийхар къона актриса «Лоамара дувцар» яхача фильме ловза. Фильме хьахьоккхача керттерча кхалсага понкъоста роль ловзае хьийхаир из цига. Иа фильм доаккхаш цунна вайзар азербайджански актер Балаев Расим, Тамарена роль дика а атта а ловзалуш хиларах цецваьлар Валаев. Хlаьта тlехьагlа «Бабек» яхача, вай экранашка хьахьоккхаш хиннача фильме партнераш хилар Яндиевахи Балаевхи.

Малхбоалера тlагlертача мохк дlалаца гlертираштa духьал азербайджански халкъо лоаттабеча къовсама юхе оагlув гойтача Паравн яха, пьеса керттерча турпала Бабека новкъост, таханарча зрителашта гарга зоар актрисас.

Цо ловзаеш йола кхалсага роль хозача, доккхал пе дезача, хьаькъал долча йийн роль яр. Цо халкъах хьаьийна саг яр. Бабек чlоагlа а дет чура а веза цунна. Цlи хеза полководец ца лерхlаш, ахархоех хьаваьлча зlамига саг лерхl цо цунах. Къонахчал долаш, майра хиларах гlеттача халкъа кулгалхо ва из.

Паравна сурт - сибат хоза, хьежа чlоагlа безам боагlаргболаш хьахьонх цо. (Актриса ше а хоза я. Цудухьа фильм оттаьраша камаьрна хьахьонх из). Яндиевас роль яйга, паргlата, шийх доалла хlама санна хьахьонх.

Укхаза актрисас гойт кхалсаг тешаме хилара йола тема. Иа дезаш я Яндиева ше, Бабек волаш Паравн хилар, халкъа ирал бахьан цо лоаттабеча къовсама маlан довзар — из да Паравн халкъа турпала тlехьа оттар.

Хlаьта «Бабек» яха фильм Ташкенте хиннача Азе, Африка, Латински Америка дунен халкъашта юкъе хиннача кинофестивале советски кинематографи дlахьоккхаш яр. Азербайджана кинематографисташта юкъе а йолаш цун балха юкъе дакъа лаьцар Яндиева Тамаре. Цунна цига байлар дегlадоагlача мехкий кино мастераш...

Актриса «Азербайджанфильм» яхача киностудера бувзамаш хадаш дац. «Союзе воагlаргва» яхача керлача фильме кхалсага керттера роль ловзийар Яндиева Тамаре. Иа фильм кхасталашха мехка экранашка хьахьокхаргда.

Цу произведене тlа керттера вар кхо саг ва — юртарча аьшка пхьара воl Ниджат (Балаев Расим), цlи хеза карабахсти бек Беюк, цун йиша Шахназе (Яндиева Тамара). Чоалхане да уж нах кхотабеш дола бувзамаш. Бераш долча хана шоаш безаш хилар чlоагlденнад Ниджатан Шахназан юкъе. Цаl шоллагlвар йоацаш дола вахар хила йиш йоацаш хет царна. Мари сесаги я хинна вlашагlкхета йиш йоацийла цар? Уж вlаши безабалара истори дlадолалу 1917 шера бlаьсти. Иа ха яр Россера революционни событеш Азербайджане а чlоагlа хьайна ха. Наджат Баку дlавода. Из хул интернационалистийн мусаватисташтен духьал лоаттабеча къовсама юкъе. Цул тlехьагlа Киров команда еш волча, Астрахане тlом беш йолча 11-ча арме цlе командир хул иох. Кхо шу даьллачул тlехьагlа ше ваьхача Карабахе юхавоагlа из. Шахназаца вlашагlкхетар ераза хилац цун. Цу шерашка дукха хlама хувцаденнад, уж къасталабаьб цу хена...

Кино доаккхача дакъа лаца хьехаш предложенеш ух Яндиева Тамарега цаl шоллагlчоа тlехьа йоагlаш. Хlана актриса Алма-Ате я. «Восстание» яхача йердача художественни фильме XVIII бlаьшере мохк дlалаца гlийртача китайцашта духьал уйгурски халкъо лоаттабаьча къовсаме дакъа лоацаш хиннача кхалсага роль ловзаергъял Яндиева Тамаре. Иштта йола патриотически роль цо эггара хьалха ловзаеш я.

Алма-Ате из роль ловзае езаш йодаш цун толабенна кер бовза безаш ба.

Нохч Гlалгlай паччахьалкхен драматически театра гlалгlай труппа режиссера Цицкиев Мухьмада йоах: «Тамара искусство езаш я. Цо доккхал ду гlалгlай театр эггара хьалха хьахиннача хане хиннача нахах. Кино роль ловзае а йода из. Бакъда, шийн керттера тlулакх цо лерхl Нурадилова цlерагlча театре.

Толам балба хьа, Тамара, lа лаьцача новкъа котталонаш аха, аргда вай цунна!

А. ГОРНОВ.

БОЛХ БЕШ Я КХАЛНАЬХА СОВЕТ

Мерене — Молдавера цхьа юрт. Массехк шу хьалха Мерене яхаш йолча цхьан кхалсаго шоай юрта кхалнаьха совет вlашагlъеллаяр. Тахан совета керте латтар Попович Анна я, моттигерча юкъерча школе французски мотт хьеха хьехархо.

Кхалнаьха совето шийн теркама юкъмоттиге лоаттаду — дезала юкъе а школе а берашта кхетам балар, юрт санитарин цlена лелаяр, кхалнаьха къахьегама хьалаш товдар, кхы дукха дешаш.

Кхалнаха даим йоаххо еш дараш бераш да. Мерене 120 дезал ба пхиъ а кхы дукхагlа а бераш долаш. Бакъда, дукха бераш долча дезалий эггара хьалха йоаккхо ер-и паччахьалкхе я: царна ахчан пособеш тел, мах боацаш детсадашкеи яслешкеи бераш леладу. Хlаьта а юрта шурий кухни кхалнаьха совета инициативагlа хьайийллар. Мах боацаш шурийца lалашду цо деррига бераш.

Материальни йоаххо ярал кlезигагlа лоархlам болаш дац, йоах Попович Аннас. Наьнал моральни хьалацар, берашта кхетам балара новкъостал дар. Из повкъоста ду дика хьехар деш а берашка салоlийтилга вlаштlехь доаккхаш а. Кхалнаьха инициативагlа культура къаьна Цlа колхозо берашта дlаденнад — хlанз цига спортивни школа, берий творчества кружокаш, школьни оркестр я. Аьхка колхозникий бераш кхалнаьха совета предложенех къунагlа lама йисте хьалъяьча пионерски лагере салоlаш хул.

Людмила РЫБКИНА. (АПН).

Город Запорожьерча «Днепроспецсталь» яхача заводе болх бе йолаеннай порошкови металлурге цех.

Кердача производстве кулг-бара ду балхаш геттара кlезигдаьд, ерригаш а хlанэ лиц аьнна операцеш механизаци яь я.

Болата порошоках изделеш хьаир традиционни технологеца нийсдича шийн тайпара совле йолаш хlама да. Уж цкъан ахазза — кхозза дукхагlа яха тарлу, царна механически обработка аттагlа ю. Цул совгlа обработка еча хана дукха кlезигагlа кул отходаш. Порошкови металлурге методагlа хьаьча хlара тонн хилла йолча деталаша торо хулийт юкъера лаьрхlача шера шин эзар сом гаргга ахча кходе.

СУРТА ТlА: плавильни отделене. Болат металлоприемника чу дотташ латт.

А. КРАСОВСКЕ сурт. ТАСС фотохроника.

ДОЬЗОЛ ДЕХЬАРА

Афганистана халкъа - демократически парте керда общество хьалъйра процессана шерра юкъеузз дукха нах. Массанахьа болх беш я шигирхой Демократически организаце активисташ, артисташ, музыканташ чубоагlаш йола агитационни отрядаш.

Агитотрядашкарча пропагандисташа дlайовзийт НДПА а революционни правительства политика, къаман даймехка фронта декхараш, кхоачаще лерхlараш, цар лоархlам.

СУРТА ТlА: Бадахшан яхача провинце баха нах агитотряда бlухойа енача фотовитринана юхе.

Г. НАДЕЖДИНА сурт. ТАСС фотохроника.

ДУНЕ ЦХЬАН КlИРАГlА

МАШАРИ СОЦИАЛИЗМИ ВАХЬАН ДОЛАШ

Хlанзара дуне дегlадара лоархlамегlа йолча фактораштa юкъе эггара хьалхара ярех моттиг дlалоацаш хlама да машар чlоагlбара тlехьарча, дунен халкъашта юкъера кхоахам кlаьдбелга кlоаргдара тlехьарча, тlема кхерама духьаларча къовсаме социалистически паччахьалкхенаш чlоагlагlа кхоталуш солидарность йолаш хилар. Вежарашка долча мехкашта юкъера гlулакхаш лорзагlа ца доалаш дегlадоаладара, дунен халкъашта юкъерча аренерча цар гlулакхашта координаци яра пайдамегlа ярех цхьа форма хинна дlаэттад лакхерча боараме хулаш дола традиционни Крымски вlашагlкхетараш. Цlенача дегllера а новкъасташха а долча хьале хулаш дола уж вlашагlкхетараш долча хана юкъ социализма мехкашта юкъера гlулакхаш дегlадоаладара перспективаш, дунен политика лоархlаме проблемаш, белгалду хьатlайоагlача хана дола декхараш. Цар хьахьокх цига дакъалоацаш бараш вlашл дlа-юха лувцар дика кхетадеши цхьоагlо йолаш хилар, вежарашка йолча коммунистически болхлойи партеша вlаши гlулакхаш делга хадданза эртадоахаш тоаде чlоагlа довш хилар.

Из цlаьнха а тешшаме хьахьекхар 1981 шера июле КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева Крыме КПЧ ЦК Генеральни секретараца, ЧССР Президентаца Г. Гусакаца ВСРП ЦК Хьалхарча секретараца Я. Кадарца хиннача вlашагlкхетараша. Иштта вlашагlкхетраш хиннад Л. И. Брежнева НДПА ЦК Генеральни секретараца, ДРА Революционни Совета председательца Б. Кармалаца а. Керда вlашагlкхетараш хургда вежарашка йолча партейи мехкийи кулгалхоща.

Крымски вlашагlкхетараш долча хана Л. И. Брежнева дийцад империалистически гlозараша, эггара хьалха США-с, леладу гlулакхаш бахьан долаш тlехьарча хана дикка чоалхане дийрзача хlанзарча ханарча дунен халкъашта юкъерча хьалах. Цу гlозараша кхохкам кlаьдбелга дохалара, милитаристски цlи михьара яккхара, герзаш lоаделга сихдара тlаберзабаь авантюристически някъ лелабу.

Хlанзарча Крымски вlашагlкхетарашка баькъдаьд вай деношка керттера ярех проблема — из герзаш lоаделга юхатохар йолга. Цига дакъа лоацаш хиннараша цlаькха а хьанхайкадаьд социалистически содружества мехкаш тlема низаш вlашдухьала лоаттадара боарам кьаьстта Европе кlезигбара, практически барт бара тlехьа шоаш болга. Цар хьалхадаьккхар европейски континента тlа керда американски ракетно-ядерни герз дlанийсдари хьакъехьара НАТО-и США-и планаш кхоачашъяро керда американски герз цига дlаоттаде лерхlаш йолча паччахьалкхений кхерамалеи дунен халкъашта юкъера полици толхаергйолга.

Крыме хиннача вlашагlкхетарашка чlоагlдаьд социализма мехкаш Афганистанерча Апрельски революцена мутlахьа хилар. ДРА правительства йовзаш йолча предложеней ларда тlа регионера политически гlулакхаш тоаделга лоархlаме хилар а бакъдаьд. Иштта вlашагlкхетаре дакъа лоацаш хиннараша белгалдаьд израильски агрессораш юхатоханзеи Гарбарча Малхбоалера гlулакхаш деррига чу а лоацаш, нийсача наькъаца тоаданзеи дардоацаш хилар.

Крымски вlашагlкхетарех хьахиннар — из социализма мехкаша цхьана леладу гlулакхаш дlахо кlоаргдара, машар, кхерамзале, социальни прогресс бахьан долаш цар цхьала лоаттабу къовсам хьалхьоабара дола керда дикка доккха дакъа юкъе даьлар да.

●

ЕВРОПАНА — МАШАРИ ЦХЬАНА ГlУЛАКХАШ ЛЕЛАДАРИ

Ялх шу дизад 1975 шера 1 августе Хельсинке Европен кхерамзалеи цхьана гlулакхаш леладарей хьакъехьара совещани хинначей 33 европейски мехка, США, Канада эккалаша цун тlехьарча актана кlал кулгаш яздьчеи дийнахьа дениз. Машар lалашбараи цхьана гlулакхаш леладелга дегlадоаладараи белгаала лоархlам болаш хинна дlаэтта дола чил лоархlаме документ хlанз Европе кхохкама кхераме фактораш хьахинначул тlехьагlа къьестта лоархlаме а актуальни а да.

Малхбузене европейски мехкашкарча общественноста белгалду юкъерча европейски совещане ялх шу дизар герзаш lоадара духьалара, гаьна кхетар юкъерча боараме дола керда американски ядерни ракеташ Малхбузен Европе дlа за оттайтара тlехьара къовсам айбара хьалашка. Цу 1979 шерарча НАТО совета декабрьски сессе кхерамеча решенена духьала я ФРГ, Голланде, Бельге, Великобритане, кхыча мехкий шерра общественность.

ФРГ, масала, СДПГ-на тlехьа кхаж тоссаш хиннача хоржамашка дакъа лоацаш хиннача хархархой йоккхача группа гаьна кхетар юкъерча боараме дола керда ракеташ дlанийсъяра» хьакъехьара НАТО решени харцахьа лоархlаш дола гуччахьара письмо дахьийтад ФРГ канцлерага Г. Шмидтага. «Машара хьалашка даха безам ба тхаl» — йоах письмо тlа. Мехка 48 американски тькъамаш дола ракеташ дlамаоттайита яхаш кхайкаш ба Голланде общественноста шеррача гlозараша, масала, мехка керда правительственни коалици вlашагlйоллара хьакъехьарча переговорашка хlанз дакъа лоацаш йолча Голландски къахьегама парте дукхагlбола членаш. Скандинавски мехкашка тlехь-тlехьагlа шерагlа яржаш латт Европа къулбаседе ядерни йоаца зона хьаярах йола идея. НАТО кхераме ядерни планаш кхоачашъеча дакъа ма лаца, яхаш тlадьехаш къамаьлаш деш ба лейбористски парте, профсоюзни организацеи дукха членаш.

Малхбузен Европе герзаш lоадара духьалара, кхохкам кlаьдбелга кlоаргдара тlехьара болам шерагlа баржаш хилар хьахьокхаш хlанча да Копенгагенера болабенна, 1200 километр никъ а баь укх деношка Франце кхоачаш болча «Машара марше-81» дакъа лоацаш бараша чеккдоаккхаш дар. Машара марше дакъа лоацараша лаьхьа транспаранташ тlа язъдаь да: «Дlаяха ядерни ракеташ!», «Средствош герзаш lоадара кlезигагlа — социальни программана дукхагlа!».

Тlехь-тlехьагlа чlоагlагlа хьакхаш да Европейски континенте социалистически мехкашца ракетно-ядерни герза хьакъехьара переговораш йолас, яха тlахьехамаш.

■

АГРЕССОРА ГА ДОАХ

Дунен общественносто чlоагlагlа эхь долаш хlама лоархl Ливана духьала Тель-Авиво лелаю агресси, хьаьта иштта агрессора га доахаш США лелаю политика а. Иштта нах эгlазбахар замагlа доагlаш хlама да ливански машарерча городаштеи поселкаштеи Америке хьаьльча самолеташа чуетт американски бомбаш. Деррига а лаьрхlача 21 миллиард доллара боарам болаш lалаьмате доккха «новкъостал» кхаьчад океанал дехьара Израильга. Цунах дукха дукхагlдар израильски тlема машина керда яккхара дlадахийтад. США - ра хlана а, Эн-би-си яхача телекомпане хоам беш махкалара, хадданза хьаухийташ латт американски герзаш — самолеташ, ракеташ, танкаш, йоккхий топаш. Мадарре аьлча, Хьюстони Керда Орлеани яха США порташ Израиле йолча тlема техника транспортировка яра йола перевалочни пункташ хинна дlаэттай.

Иштта, сионистски режима тlема зуламашта юкъарчах доашаш бехке лархlа йоагlаш я США. Боккъалдар аьлча, Вашингтоно хьалхьею из Тель-Авиво паччахьалкхен политика ранггана кхоачаль йолча дунен халкъашта юкъерча терроризма керда акташ лийтара. Цу гlулакха леладеш да агрессор юхатохара тlадерзадаь деш мел дар хадданза дохаде гlерташ американски делегаце ООН-е Израиль дипломатически хьулас гlерташ мел леладер а. Цхьанкха ахь доацаш израильски экспансионисташа шоай бlеха гlулакхаш леладар а цунах шоашта хlама хургхиларах ца кхерилга да.

Цхьабакъда, Израила шюльски бандитски акцеш хинначул тlехьагlа цхьадолча американски гlозарашка къамаьлаш аралелхийташ хиннад цу тайпара гуччахьа. Тель-Авив хьаллувцаш хиларо кхьмоттел «умеренни» оалача lарбий режимашта хьалхашка а США-с шоай сий доалергда яхаш. Цу къамаьлаша корзагlбаьхар Израила кулгалхой санна США-ра произраильски лобби а. Американски сионистски группировкай 34 лидеро дlахо йодача хана а Израила дукхагlа герзаш лоаттадар чlоагlа хьадехаш Рейганга послани яхьийтай. Цу тайпара хlамаш хьадехаш ба тlема-промышленни корпорацей штаб - квартирашка а.

Кlайча цlен реакце шийга дукха хьежийтанзар. Рейгана распоряжени сиңай моллагlча тайпара а Израила публичин критика елга социаде аьнна.

Иштта, дунен халкъашта юкъерча бандитизма га доахаш бола Вашингтона никъ хувца ца луш бус. Ховш мадий, укх деношка «Уолл-стрит джорнала» хьакъоадаь махиллара, Гаргарча Малхбоале США-на хьалхара «бlеха болх беш я» Израиль.

Массанена а ховш да Вашингтоно Гаргарча Малхбоалера шийн глобальни тlема-стратегически планаш кхоачашъяра дола американски хьашташ лорадера кхоачашдери Тель-Авив йолга. Дувцар да эггара хьалха мехкдаьтта дукха доаллача цу регионера къамий - кортамукъалеи болама кхерам тассара герзах санна сионистски режимах пайда эцара хьаькъехьа. Израиль раьза я Гаргарча Малхбоалеи районе США тlема низаш хилар шердара. Сиңая лаьрхlа «дуккхача къамий герзашцара низаш» оалаш дараш вlашагlдехкара а раьза йолаш. Из деррига а американски тlема низа укхаза вlашагlболлара планаш къайла яхьа гlерташ хlама да. Укххазара хьадоагlаш да вашингтонски администраце лелаеш йола израильски агрессораш бизза хьалувдара политика а.

В. МАТЯШ, В. ВОЛКОВ, И. СЕТУНСКИЙ. (ТАСС).

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ МЕХКАШКАРА ХОАМАШ

ЯК-42 ПРАГЕ КХАЬЧАЯ

Киев — Прага яхача дунен халкъашта юкъерча фегарча трассе рейсаш е йолаеннай ЯК-42 яха советски пассажирски самолет.

Чехословаке дика йовзаш я советски авиазайнераш. Укхаза ЧССР а СССР а вlаши ювзача трассашка линийна на lеш республика чурча линешка а дел уж.

1936 шера сентябра Москваней Праганеи юкъе лела йолаеннай самолеташ. Бакъда, граждански авиаце даькъе шин мехко вlаши цхьана леладу гlулакхаш кердача лагlа тlа даьлар 1946 шера Чехословаке халкъа lаьдал оттадаьчул тlахьагlа. 1949 шера дена «Чехословацки аэролинешь» советски пассажирски самолетех пайда эц. Эггара хьалха мехка чурча линешка лела яьлар АН-2, ЛН-2, ИЛ-2, ИЛ-14 яха самолеташ. 1957 шера Прага-Рузьне яхача аэропорте lохайра ТУ-104 А. Цу хана дениз цига лела йолаелар реактивни самолеташ.

Хlара шера шерлу Чехословаки дунен кхыча мехкаща ювзача фегарча трассай географи. Чурча линешка лелача самолетий низ бола парк вlашагlъеллай. Царна юкъе я ТУ - 134, ИЛ - 62, ТУ-154, ЯК-40. Укх пятилетке, аьлар ЧССР транспорта министра заместитела Йозеф Дукаста, «Чехословацки аэролинешь» пассажирски самолетий парк эргалкха лерхl. Цхьайолча самолеташта меттел дела йолалургья ЯК-42.

И. МОИСЕЕНКОВ, АПН соб. корр.
Прага.

●

ЛИНГВИСТАША ВlАШИ ЦХЬАНА ГlУЛАКХАШ ЛЕЛАДУ

60 къамах бола нах бехача Вьетнам Социалистически Республике лингвистически тохкамаш дара lалаьмате дукха материал я. Цу даькъе lилмахоша дукха болх баьбале а мехка лингвистически карта тlа хlама даьза хlана кlезига моттигаш яц. Зlамигача къамий меттаьшта классификаци еш я СРВ къамий меттаьш lомадеш йола советско - вьетнамски экспедици. Цунна юкъе боагlа СРВ общественни lилмай Комитета языкознане Института lилмахой, СССР АН востоковедене Института lилман болхлой. Цар гулъяьй языкознане теори йlаьхий ергйола маьхера материал.

Е. ЛЕНГ, АПН корр.
Ханой.

●

ЙlАЬХХАЧА ХАНАРЧА ПРОГРАММА ЛАРДА ТlА

Производствана специализаци кооперировани яра СССР а ВНР а юкъерча йlаьххача ханарча программе лерхl шин мехка промышленноста тькъеста даькъе цхьана гlулакхаш леладелга. Къаьстта сиха дегlадоагlа автомобилаш елга. Дlайхача пятилетке цул хьалха хинначул шин мехко шоайла из продукци лоаттаелга 1,5-зза дегlаденад. Укх пятилетке уж гlулакхаш кхы а шерлургда. Венгре кердача моделах йола «Икарус» яха автобусаш лоаттаергья, хlаьта СССР-о легковой грузовой автомобилаш, мотоциклаш, мопедаш, велосипедаш.

●

КХАЧАН ТОВАРАШ ДУКХАГlА

Советсий специалисташа дакъа а лоацаш 1990 шерага кхачалца Монгольски Халкъа Республика дулха промышленность дегlайоалаяра а дlа-юха нийсъяра а план оттаьй. Керда предприятеш хьалъе лерхl дукхагlча аймачни централашка, цул совгlа шиъ йоккха дулха комбинат хьалъергъя республика малхбузен районашка.

Укх тlеххьарча ткъаь шера МНР кхачан промышленность диаза дегlаеннай. Дукхача монгольски кхачани товарашта тайп-тайпарча хьажарашка, выставкашка медалаши дипломаши тийннай. Укх шера из продукци 37—40 процент дукхагlа арахецаргья.

●

АГРОКОМБИНАТА ДОАЗУВ ШЕРЛУ

Хьалъаь йолаш латт «Радовшико поле» яхача югославски агроиндустриальни комбината шин эзар гектара хий лургдола оросительни система. Системана юкъейоагlа искусственни водохранилище, тоннель, шин канал. Кастта укхаза хьахургья сомий бешамаш, кохсаш, баьцадараш.

lаьржа хий деча Морава яхача хин йисте укха кхаш, бешамаш хlалакъхулар. Хlанз кхаш леладераш пох кхера безаш бац. Укхаза хьалъеш латт водохранилище, сунт.

(АПН).

США. Иттаи нах лийцаб полицей спецслужбой агенташа Вашингтоне Кlайча цlенна юххе милитаризмана духьала, тlема бюджет лакхъеш хилара, социальни гlулакхашта эша ассигнованеш кlезигъяра, кхыча мехкий чурча гlулакхашта США юкъегlертара, цlий lоухийташ нах боабеш йола сальвадорски хунта хьаллоацаш хилара духьала хиннача демонстрацена юкъе дакъа лацар бахьан долаш.

СУРТА ТlА: манифестацена юкъе дакъа лоацаш ийна саг лоацача хана.

АП—ТАСС телесурт.

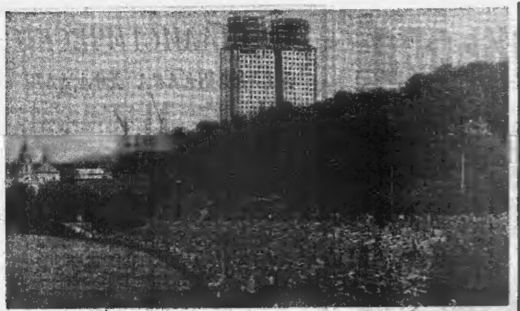

МОСКВЕ ЙIАЙХА Я

— Кхоана хаоттам мишта хургба хой шоана? — ХIинз тамаш я цу хаттара довзIача жопаца хьанир доацаш саг столице вале.

Ахка хьатIакхоаччача хана дукха дIайха доацаш хиина денош дIадаьначул тIехьагIа шига вIалла дага доацаш ха хувцаелар. ВIаштIа дукха денош ух ЦельсегIа тIъаь ятт градусал лакхагIа фегара температура йолаш.

Цу тайпара хIама наттахьа мара хулаш дац. Массанена а диц даланза да дIайха а деръа а хиина 1972 шерара ахка. ХIанз юха а еъа из хеташ воагавеш хьенача бIайхача малхах хьулабала безача кхаьчаб нах.

Цудухьа геттара дукха нах хул хIанз паркашка, хи йисте. Къаьстта а дукха нах хул Москва яхача хи йистерча пляжа тIа.

СУРТАШ ТIА: моллагIа йолча хана Ленински лоамашта юхерча районе Москва яхача хи йисте ишта дукха нах хилац.

2. Иштта мак дош паргIатагIа а сатийнагIа а я.

ТАСС фотохроника.

САГИ ХИЙИ

Юкъедепнад ахка. Дукха нах ба хий долча салаIа безам болаш. Цхьабакъда, салаIа ха дева. Хица бегаш бе мегаргбац. Дика тоадаь доацача дехача лодкашца хи тIа гIолла хехнавала мегаргдац. Уж бокъонаш телхаер бахьан долаш нах боабеш венаш хиннад Гудермеса, Надтеречни районашна, республика кхыча моттигашка. Уж тайпа венаш ца хилийтара духьа райисполномий, колхозий, совхозий, кхыча бокхамий кулгалхой бехктокхам ийбеш мотор бола, пескашца леладу, хиха, спортивни лодкаш тоадаь хилийтара, доагтIача бесса уж леладеш хилийтара соцам тIаийдаб Нохч-ГIалгIай Министрий Совето. Цу лодкашта регистраци е еза. Долаш мел долча лодкашта, кхы мел йолча хи тIа лелача хIаманашта ОСВОД-а навигационно - технически инспекци хьажийта еза.

Милице а ОСВОД-а а болхлой йиш я лодкаш леладар бокъо йоацеча е уж вочa хьала тIа долаш леладеча пахагаре дIадаха. Цулухьа уж леладара бокъонех шоашта ца ховр нах декхарийла ба районашкарча, городашкарча ОСВОД-ашка, хIаьта Грозне Республикански ОСВОД-а совете хатта.

Дукха предприятеш я республикал арахьа фордашта юхе шоай салоIа моттигаш а цига шоай хи тIа лела средстваш а йолаш.

Аьхки нах цига салаIа бахалехь цу предприятей кулгалхошта, профсоюзни организацешта ха деза малагIча хьала тIа я шоай база а хи тIа лела хIамаш а, болаш ба е бац гIо эшшача оарцагIбала специалисташ.

Из деррига вIаштIехьдаьккха эшаш бола кхоачам IалашбаьI ат оттайча мара бокъо лац нака салаIа баха. Акт оттаерашта юкъе хила веза ОСВОД-а болхло а. Цу тайпара акт ца хилча профкома а, экскурсе а путешестве а бюро бокъо яц салаIа болхарашта транспорт яла.

Хови да цхьайолча коллективашa: мехкдаьтта, гап тохкараш, бувааша, геологически тохкамаш дераш шоай балхаца дувзаденна шоаш хьадаьча лодкашца, плоташца хин дехье — сехьа бувлийга. Ала деза царна юкъе нийк де ца хови бола нах нийслуйга, тIаккха хIоаттагIа хIама харцдаьлча из дикаица чакхдалац.

Вай мехкарча дукхача моттигашна Iоммбу цIи яьнача, хи тIа гIо эшаш висачун лор тIаккхачалеть а новкъостал де. Иштта Литовски ССР Каунас яхача городе хIара шера из тIулаьх Iоманду бокъхачарна, дешархошта, ГАИ болхлошта. Дика хурсдар аьнна хет из болх вай республике а вIаштIехьбаьккхача.

Каст-каста шоай увахкIено тоаа а боах бе а туристаш, студенташ, юртабоахама болхлой бахе хул кьахьегама а тIема — патриотически а лагерашка. Ваьда, шоаш цига болхаш е дIаккаьаьча хи тIа довзараш дош цар теркалдац шоаьца бехктокхаме а эшаш хургIо де кийчбаь а специалисташ хила безнга.

Дукха ха йоацаш Надтеречни районе Гвардейское яхача юрта лодкаца хехкадуш боахкераш геттара хьалхашта баьккхаб хица, из бахьан долаш лодка хаьрца нах де хови вола дин кIалхарваьннав ца хови вола кхоалагIвер Iочуваьна.

Ше лодка чухалесь а сет хьажа веза из деха да с дац, болаш бий-те эшаш бола кхоачам: пескаш, хий дIадоаха ведарг, берде тIоволаш эшаш бола муш, кхы дIахо а. Лодка теркарг доацаш гIанда тIа ког ца ловзаш, махула шортегIа ха веза ше Iочухоьча хана.

Бокъо яц эшачул дукхагIа мухь тIабалла е лодка чура лодка чу вувле, ворх шу далаьза бераш чухуашаде. Уж еррига бокъонаш хови болча нака шеко йоацаш дика салоIаргда хи тIа.

Грознерча «Форда тIа» я «Чечингпроката» цIерагIа йола пескашца хехкача лодкий станци. Белгалдаккха деза укхаза дукхагIа бола нах царца хьакхаьта бувлийга, из бахьан долаш каст-каста оарцагIъяла езаш хул гIон бригада. Массане ладувгIац бокъо йоацача доазон тIа ма лела, лодка чура хи чу ма кхувсале, аьлча.

Ала деза, шоай аквалангаш йолаш дукха нах а, къаьстта, коллективаш а тIелар. ХIанз а дукха ба уж вода лоаш. Уж эца йиш я Нохч-ГIалгIай АССР МВД бокъон аквалангистий удостоверени долча сага. Аквалангаш лелае безам болчо чакхъяха еза курсаш, иштта цуп хила еза дика могашал а.

Лоацца аьлча, хих, лодках, аквалангех хила йиш я сага новкъостий а сага моастагIий, нагахьа мо из царца бокъонаш ца хови хьакхаш таволе.

М. ШАМАЕВ,
ОСВОД-а Республикански школа директор.

Грознера № 19 йола школа йокха яц, къаьстта, гоутта я мастерской. Цудухьа чIоагIа гIаддахар бераш къахьегама урокаш школа юкхе йоаллача кога гIирса фабрике хургьа вьлча. КIира дийн сахьата бераша Iомайора цу чу тайп-тайпара говзалаш.

Боарам боаццаш дар 7 — [illegible] га семестр цу фабрике дIахьоргIолга хайча.

8 «б» класса комсорга Нестеренко Вераc иштта дийцар шоай балхах:

— Сона а соцарча йиIгашта дика хийтар № 1 йолча цехе кхаьчачи. Эггара хьалха оаха оагIув увзар таташ деча прессех. Цу чу тхоашта болх булургбац аьнна хетар. Ваьъда, из тхона

ПХЕЛАГIА КЪАХЬЕГАМА СЕМЕСТР

хетача бесса сел чоалхане а хиля я хиннадацар.

Дика тIанийцар тхо фабрике, хьахьекхар болх миштa бе бева. Тхо: наряд хьаэцаш воалла Бережнов Сережа а, баь баьина болх дIабала йодаш йола Гриценко Вера а, чуйнина маьчей айраашта клей тьохкаш йоалла Гаьрин Марина а из довзал эргадаьнадар.

Тхона юхе болх беш яр тха йокхагIа йола хьехамча Н. М. Максимушкина, из фабрике болх бу 16 шу гаргга ха я. Цуп бIарахьежача тха безаш хулар болх махулла дукхагIа а дикагIа бе, план тIехкхоачашъе.

№ 2 йолча цехе болх беш хиина дешархой кхы кIезнгагIа раьза бапар шоай балха. Дешархочо Чечило Натапас дийцар:

— Тха цех вокха цехашта юкъе а йоккхеп сийрдеп яр. Оаха йора конвейерашта эшача хIамай комплекташ. Цехера болхлой чIоагIа тIера бар тхона, оаха дaь гIалат тоале, ца ховр хьахьеха кийча вар цирех хIераьар. Тха болх бехктокхаме бар, хIана аьлча, оаха из во беш хилча № 4 йолча цеха болх а дIабодапар, цу цехе кхоачар оаха яьаяь хIамай комплекташ. Сакъердаме а сиха а дIаболдар тха ха болх беппе а, дог довгIар илли даьккха.

ХьатIэкхаьчар цехаша къаста деза ди. Хала дар сел безабенна болх бита.

Фабрика керттера инженер йолча М. В. Болдышевос тхога аьлар, ер шу чакхдоалаш балха раьрилаш хургьа аьнна. Тхо гIаддаха да тхоай специальность хургйолаш.

Эггара хьалха производстве къахьегаш хиннача дешархоша хьахьекхар болх бе ховргдолаш а могаргдолаш а шоаш болга.

№ 4 йолча цехе болх беш йолча райсовета депутата М. М. Гайтукаевас аьлар:

— Дог раьза долаш Iомайора оаха цу бераштa балха говзал, къаьстта, Гончаров Генайна. Гуш дар, из айхье шIаьнк къахьегам дукхабезача деза кхийна хилар. Цо дика кхетайора молла чоалхане йола операци. Тхона а хала да цхьа парца Iема а Iема, къаста. Баркал хилва царна массанена: Добрынингар Ленайна а Валерайна а, Пак Олега, Климов Валерана, Переверзин Стасика. Цо дика къахьийтад тха конвейера тIа.

ХIанз цу берий балхах бола кхетам дикагIа хургба, из ловрхIам болаш гIулакх ла. ДIадо йодача хана тхоай доттагIал кхы а чIоагIлургда аьнна хет тхона.

С. ДЕМЕНТЬЕВСКАЯ,
№ 19 йолча юкъерча школа хьехархо.

КАГИЙ НАХИ МЕХКАРИЙ!

№ 4 йолча Грозненски юкъерча профессионально-технически училище 1981—1982 дешара шера дешархой дешa дIачуэцаш

ДIАХОНТ

Ухц профессех:

1. Мехкдаьттен гаш боаккхача специалисте эксплуатационни разведочни бурух тохача бурильщика гIончa. Дешара ха — 1—3 шу.
2. Буровойшта тIулахк дея йола электромонтер. Дешара ха — 3 шу.
3. Электрогазосварщик. Дешара ха — 3 шу.
4. Слесарь-авторемонтник. Дешара ха — 1—3 шу.
5. Химически анализа лаборант (мехкарий). Дешара ха — 3 шу.
6. Плиточник-отделочник: штукатур, маляр, плиточник (кагий нахи мехкарийи). Дешара ха — 3 шу.

Училище деша дIаэц 8—10 класс чакхъьяьнача кагий нахи мехкарийи, эскарера цIабаьхка бIухой.

Училище кийчъяц «Грознефть» объединенеца вадраш. Деша багIача хана дешархой Iалашбу мах боацаш обмундированица, кхачаца, учебникашца, общежитеца. Производственни практика йолча хана дешархошта шоай специальностагIа воагIача юкъарча алапех 33—50 процент дара дIател. Училище деша вагIаш яьнка ка къахьегама стажаца дIалоаркI. Дешар хьехаш бе юкъера технически лакхерен образовани йола мастераш.

Училища кхо курс чакхъьякха а йистебовлаш дIалуш йола экзаменаш толаме дIаевча а болча нагархошта юкъера образовани хиннарах цолен профессегIа разряд енна долен диплом дIалу.

Училища чакхъьякхараш шоай специальностагIа городе Грозне болх бе дIахьожабу.

Училище деша отта безам болчар училища директора цIерагIа хьачудала деза ер документаш:

[illegible]
образовани хьакъехьара тешал,
вахача моттигера справка,
ваьча хамах доле тешал е паспорт,
3х4 размер 6 фотокарточка.

Документаш хьачуийлу хIара дениа Iуйрийна 8 сахьат даьлча дена 16 сахьат даллалца.

Занятеш дIайоладу 1981 шера 1 сентябре.

Хьамсара доттагIий! Тха училище деша отта!

Из чакхъьякхачул тIехьагIа оашош хержача специальностагIа йокха говзал йола болхлой хургда шоах, хIаьта юкъера образовани а хургьа шух.

Училища адрес: г. Грозный, Октябрьски район, 12 участок, автобусаш № 13, 24, 25, трамвай № 5, «12 участок» яхача уж соцача кхаччалца.

БАЛХА ПРОФЕССЕШ IОМАЕ БЕЗАМ БОЛЧА КАГИЙЧА НАЬХЕИ МЕХКАРИЙИ ТЕРКАМГА!

№ 11 йолча юкъерча городской профессионально-технически училище деша хьех шо ухц профессех:

— штукатур-облицовщик-плиточник — [illegible] ха 3 шу.
— гIишлош ю столяр — дешара ха 3 шу.
— каменщик, столяр, аьшкабетонни конструкцешта монтаж ю монтажник — дешара ха 3 шу.
— облицовщик-плиточник-мозаичник — дешара ха 3 шу.
— болатен аьшкабетонни конструкцешта монтаж ю каменщик-монтажник — дешара ха 6 бутт;
— юрта гIишлош ю мастер — дешара ха 3 шу.
— слесарь, сантехник, газосварщик — дешара ха 3 шу.

Технически училища программагIа деша дIаэц 10 класс яьнка бола кагий нахи мехкарийи ухц профессегIа:

— болатен аьшкабетонни конструкцешта монтаж ю каменщик-монтажник — дешара ха 6 бутт;
— юрта гIишлош ю мастер — дешара ха 1 шу.

Училище кийчбу СССР Минпромстроя Нохч-ГIалгIай «ХалхъяIй доттагIала» орден лелаеча гIишлой управлене предприятешта бола йокха говзал йола специалисташ. Училище дIаэц 15 шу даьнна а кхы бокхагIбола а, хIаьта иштта эскаре гIулакх даь цIабаьхка а кагий нахи мехкарийи.

СГПТУ дешархой Iалашбу мах боацаш дукха хIаманца, обмундированица, учебникашца, дика тоаьча общежитеца, мах боацаш городерча транспортаца лела льготаш а тел.

Училище тIехдика дешаш чакхъьякхча дешархой лакхехьарчен юкъерчен дешара заведенешка деша хьежабу.

Училище болх беш я предметни, технически творчества, самодеятельноста, духовойи эстрадни оркестрай кружокаш, спортивни секцеш.

Технически училища программагIа дешаш болча дешархошта 30 сома боарам болаш стипенди тел, хIаьта эскаре гIулакх даь баьначa бIухошта — 78 [illegible]

Производственни практика йолча хана дешархошта дIател хьадаьнхача ахчах 50 процент дар.

Училище деша оттара хьачудала деза документаш:

1. Директора цIерагIа язьаь заявлени,
2. Вай ха тIайола тешал (е паспорт).
3. Дийша хилара документ.
4. Дезал тIаьхьаб йола вахача моттигера [illegible]
5. 3х4, 4х6 размер йолаш ялх фотокарточка.

Занятеш йолалу 1 сентябре.

Документаш хьачуийлу хIара дениа 8 сахьат даьлча дена 16 сахьат даллалца.

УЧИЛИЩА АДРЕС: г. Грозный, Старопромысловски район, Катаяма цIерагIа керда Поселок, Шефски улица, № 23.

Училище воагIар ухц автобусашца №№ 4, 6, 26а, е № 2 йолча троллейбусаца «Ташкала» яхача уж соцача кхаччалца, е № 11 йолча автобусаца «7 линия» яхача из соцача кхаччалца ва веза.

ТЕЛЕВИДЕНИ

4 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.10 — Iуйранара гимнастика.
8.45 — «Синдикат-2» яха телевизионни дукха серийни художественни фильм. ЯхьагIа сери.
10.10 — «Таллина мукъамаш». Кинозарисовка.
10.30 — «Кинопанорама клуб»
11.30 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — ГIипплошъена Денга довна Iилман-популярни фильмай программа.
15.45 — «Ахха дайра». яха беранта йола фильм.
17.00 — «Барттайол деза кьаьлар».
17.30 — «Выставка Буратино».
18.00 — Къахьегама сийлена хьалхалаттагIаш. Новороссийскан порт. Передачина юкъе дакъалоцаш ва КПСС Новороссийски горкома хьалхара секретарь Ю. Д. Журкин.
19.30 — «Самукъане кочкаш».
18.45 — «Тахан дуней тIа».
19.00 — «Афганистана бакъо денош». Республика таханарча дехачa йола телевизионни очерк.
19.20 — СССР халкъа артиста В. Сотникова концерт.
19.50 — «Синдикат-2» яхача телевизионни дукха серийни художественни фильма премьера. ПхелагIа сери.
21.00 — «Ха».
21.35 — Футболах йола СССР чемпионат. «Динамо» (Москва) — «Динамо» (Тбилиси). Перерыве (22.20) — «Тахан дуней тIа» яха информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.45 — Документальни фильмай программа.
9.50 — Мультфильмай программа.
10.20 — Литовски ССР аллейна халхарийн шайчахьалхен академически заслуженни «Летува» яхача ансамбла концерт.
11.05 — «Цхьаьккха цIагIа вана» яха беранта йола телевизионни дукха серийни художественни фильм. (ЧССР). 7—14 сереш.
12.20 — «Дева хьо, тха кийн!».
13.20 — «Кьонача махарой мусикалийн телевизионни клуб».
14.35 — «Нека эшаш хила». Кабалевский тахан». ШоалагIа фильм.
15.25 — Iадахьх кхоссара йола СССР чемпионат. Крылатскера Олимпийски стрельбищера передача.
16.00 — «Поэзи». Эдуард Багрицкий.
16.30 — «Воротанский домбон» яха телевизионни документальни фильм.
17.00 — «Мича хьаху Iуйре» яха документальни фильм.
17.35 — «Дуней халкъашта юкъера обозрени» (гIалгIай меттала).
18.10 — «Нохч-ГIалгIайче гIонах».
19.20 — Укх шерара чаат ца дейтаю чуэцаргйа вай (гIалгIай меттала).
18.40 — «Тайнига тIа малх бава» телевизионни фильм.
19.00 — Футболах йола СССР чемпионат. «Арарат» — «Спартак». Перерыве (19.45) — «Бийса дакъала хийла шун, бераш».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Мажена наьчаэаьа» яха художественни фильм.

5 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Iуйранара гимнастика.
9.05 — «Синдикат-2» яха телевизионни дукха серийни художественни фильм. ПхелагIа сери.
10.10 — «Керда фаьлт» яха мультфильм.
10.25 — «БIаргагуйдар — тоаш хаьнадер».
11.00 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — Телевидене Латвийски студе документальни фильмай программа.
15.00 — «Зреша къамьал».
16.20 — «Объектив».
16.50 — Центральни телевидений Еррргсоюзни радиов эрсий халкъа академически хора концерт.
17.25 — «Мичад шо, дурманчаш».
17.35 — «Шахматни школа» хьалхара передача.
18.25 — Мультфильм.
18.45 — «Тахан дуней тIа».
19.00 — «Гуйчахьара къамьал».
19.30 — П. И. Чайковски иштарех йола «Ромео и Джульетта» яха фильм-балет.
19.50 — «Синдикат-2» яхача телевизионни дукха серийни художественни фильма премьера. ЯхьагIа сери.
21.00 — «Ха».
21.25 — Мажирча доттагIалник маьлей концерт.
22.15 — «Тахан дуней тIа».
22.30 — Концерт дIахо дальар.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.45 — Документальни фильмай программа.
9.45 — Кагирхойи студентийн Московски хора Ленински комсомола цIерах доача сонгIата лауреата выступлени.
10.05 — «Хьехамча» яха телевизионни журнал.
10.35 — Спор-клуб.
11.35 — «ДIахьажал цу пхьага» яха беранта йола фильм. Хьалхара сери.
12.25 — Эстонски ССР искусства мастерий а художественни коллективий а концерт.
13.15 — Сенна а мишта а Iомаду ПТУ-е. Социалистически къахьегама шоаза турнала П. Ангелиной цIерах йолча раздольненски хьавзъедьа.
13.45 — Камерни ашарий концерт.
14.18 — «Iалаши техника» яха киножурнал.
14.25 — «Дукхаеза стихаш».
14.55 — СССР халкъа артиста В. Поройко а Центральни телевидени Еррргсоюзни радиов эрсий халкъа инструментий академически оркестра а концерт.
16.15 — Мультфильм.
16.30 — «Менделеевах дагалоагIараш» яха Iилман-популярни фильм.
17.30 — Песьер сагипа ха (ноxчий меттала).
18.00 — Газовой горизонт хьаелзар» яха телевизионни фильм.
18.10 — «Нохч-ГIалгIайче гIолла».
18.30 — «Юртара вахар» (гIалгIай меттала).
19.00 — Футболах йола СССР чемпионат. ЦСКА — «Нефтчи» (Баку). Перерыве (19.45) — «Бийса даькъала хийла шун, бераш».
21.00 — «Ха».
21.35 — «ЦIе скрипка» яха художественни фильм.

РАДИО

4 АВГУСТ

6.40 — «Юрта Iуйре» (эрсий меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.35 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Автоинспектора бюллетинь (гIалгIай меттала).
8.15 — Передачий программа (эрсий меттала).
8.20 — Передачий программа (гIалгIай меттала).
8.25 — Хоамаш.
8.30 — Кхоь бара а кьурмит дара а тIехьа. Кхоачамаш шерал войда яц». Грозненски радиотехнически заводера передача (нохчий меттала).
8.45 — «Владимир Ильич Ленин а Нохч-ГIалгIайче а» (нохчий меттала).
9.15 — «Тхога ядду» яха радиожурнал (нохчий меттала).
9.30 — «Кьона заманхо» (гIалгIай меттала).
10.00 — Передачий программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
10.01 — «Коммуниста нравственни кьа-сибат». Беседа (эрсий меттала).
10.15 — Юрта боалама хьалхаьаттарашта йола концерт (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.30 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.50 — Ашараш (гIалгIай меттала).

УКВ

18.00 — «Жан-Жак Руссо а цуи музыкальни произведенеш а» яха музыкальни передача.
18.35 — Лирически илеш дий.
18.40 — Хьаьсарча мехках доле илеш.
20.30 — Нохч-ГIалгIай ашарий концерт.

5 АВГУСТ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.25 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.15 — Передачий программа (эрсий меттала).
8.20 — Передачий программа (нохчий меттала).
8.25 — Дуней халкъашта юкъера обозрени (гIалгIай меттала).
8.40 — Надтеречни района «Берлик» Наурский коняий совхоза комбайнерина Халиев Яхьудена йола музыкальни радиооткрытка (нохчий меттала).
9.15 — «Къахьегама коллективна кхетамца кхебечара доарIам». Беседа (эрсий меттала).
9.30 — «Кьонал» яха радиожурнал (эрсий меттала).
10.00 — Передачий программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
10.01 — «Коммунистан хьалхелатте». Беседа (гIалгIай меттала).
10.15 — «Хьона ца Даьхе, салтечун даг» (нохчий меттала).
10.45 — «Ялатий кнажка». Зарисовка (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — Ашараш (гIалгIай меттала).

УКВ

18.00 — «38-ча шерий илеш» яха передача.
18.50 — Хьехьа ашараш.
19.30 — «Илеца аIамагIахкатар».
20.15 — Нохч-ГIалгIай илеш а ашараш а.

Хаоттам

Тахан республике гIоллен Грозней хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 3—8 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 27—32, Грозне 29—31 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоана хувцалуш морхаш йолаш, йоачан а йоацаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 2—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 13—20, дийнахьа 25—30 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

СУДА ЗАЛЕРА

ТОПАШ ТЕХАЙ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Суда уголовни дешашта йолча судебни коллеге хьалхагIе а ве дага а лаьца саг верах 1941 шера ваьча Б. И. Буерина топаш тохен 1954 шера ваьча В. М. Борисенкова 15 шера вабахта валлен суд яьар уж шоай доалакхьарча боахамах а боахаш. Буерни Борисенкой 1979 шера 24 августе беха а болаш Ленина улицагIарча квартире болаш цу квартире хиннача Хасахановца дов даьккхар бийса яхача хана гIар ма е хIана аьннад лхаш. Судьяьраша Хасахановна урсаш дийттар. Буерина цунна урс техар ченази ваьххахи, хIаьта Борисенкос фоарташи буттъахи. Из бахьан долаш Хасаханова хала чоенаш йир. Хасаханов валарех вайнаьхар сихха хораша гIо даро.

1979 шера 2 сентябре дийнаьна Буерни Борисенков баьхар Анисимова цIерагIча завода общежитера шоаштa вовзаш вола Тимченко волча малар мален ахча лахен дагаболаш. Массехк шуша чхьагIар веннечул тIехьагIа общежитера араболача уж вIашагIкхийтар хьалхагIа шоашта вовзаш ца хиннача Е. Ф. Голевцеп А. Шушпанцен. пар ахчах мийа караkъа 4 шуша чие белгалъаьча общежите кьа кIайелар. Шушпак вIавалир. Буериноп Борисенкоси Голевгара хьалийхар малар эца ахча. Голева из дала ца тигачул тIехьагIа, судьяьраша лаьрхIар пунгара ахча хьадаккхар дукха из ве, хIаьта цуина урсаш детта болабелар. Из деш Буерина шоаза ваьххах урс техар, хIаьта Борисенкое — шоаза фоартах. Уж урсаш деттарагIа Голев цига велар. Голева кисара 40 сом а даьккха судьяьраш къайлабаьлар.

1979 шера 3 сентябре Элистански турбазе Буерина веха а волаш къаза хулиганал леладир. Цо цхьаккха а бахьан а доацаш Пиличенкона бIатах бийнаш дийттар, ножаеир, цул тIехьагIа аьрда оагIорахьарча чоаже шуша техар, хала йоала чов а еш.

РСФСР Лакхехьарча Судо приговор ца хувцаш дитар.

Гешт де аьнна Буерина даь дехар тIанийшадац. Приговор кхоачашдаьд.

Р. БАТХИЕВ,
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Суда председатела заместитель.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редакторе заместителa — 2-85-07; бехктокхама секретара — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностех транспортех — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; письмой — 9-24-07; корректоргие — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ерей, шоаттей деношка

СФ05255, «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковсе, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2898.